БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 103 (10471) | 1964 оной апрелиин 30, четверг | Сэн 2 мүнгэн

…АЙН УРДА ТЭЭХИ …ҮРЫСӨӨНЭЙ ДОЛГИН

…энэ жэлдэ Майн һайндэрые …й амжалтаар угтаха гээшэ …нүүдэй гайхамшагта зан… …болонхой. Арадай ажахын …һалбарида—промышлен…шье, барилганууд дээрэ… …худөө ажахыдашье, куль… …байгуулалтадашье,—бүхы …ажалшадай дунда майн …ээхи социалис мүрысөөнэй …маша ехэ хүсэтэйгөөр …, эрхим һайн үрэ дүн… …рээ Эхэ оронoo баясуулна. …һарынгаа, 1964 оной тү… …дүрбэн һарын түсэбүү… …абаһан уялгануудаа ам… …тайгаар дүүргэһэн тухай …лнүүд фабриканууд болон …дһаа, комбинадууд болон …рхозуудһаа, промышленна …приятинуудай халаан болон …дһээ, колхозууд болон сов…дһаа, бригада болон ферм…… орожо үргэлжэлһөөр. …һайндэртэ ажалай бэлэ… …Эхэ оронойнгоо мандалда …үргэл гэһэн омог дорюун …элнүүд тухай хэблэлдэшье …ладаа, радиогоорошье шагна… …совет хүн бүхэнэй сэдь… …урхэн баяраар билтарна.

…найрамдалай, халуун хани …манай, алдарта ажалай …дэрые энэ жэлдэ Советскэ …манай хүдэлмэришэн анги, …ино тариашад болон алба …ад хэзээ хэзээнэйхитэй жэ… …эгүй һүртэй, ажалай бо… …литическэ туйлай ехэ дэб… …н оршон байдалда угтахаар …хэ байһаниинь харагдана. …шье ойлгосотой. Мүнөөнэй… …й тусгаар хабар, оронойн… …кономикые саашадаа бүри …йгөөр хүгжөөжэ, комму… …гээшэ алхамаа улам хур… …, арад зонойнгоо энхэ тэ… …н байдалые бүри ехээр …рүүлхаар хэмжээнүүдые ха… …н, КПСС-эй ЦК-гай февра… …Пленумэй шиидхэбэринүү… …бэелүүлэгдэжэ эхилһэн тү… …н хабар, ашаг хэшэгээрээ …эр ажахынуудай һалбаран …гын хабар, химиин хабар ….

…шээлхэдэ, манай Россин …ацияин промышленность …оной түрүүшын дүрбэн һа… …түсэб болзорһоонь урид …жэ, саашадаа амжалтатай… …ажаллахын тулада ехэ һайн …һуури табиба. Манайшье …убликын олохон предприяти… …мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ …ар. Социалис мүрысөөнэй …үдые гаргахада, Улаан… …«Электромашина» завод …Р соо нэгэдэхи һуури, тии… …механизированна шэлэй бо… …прибор байгуулгын заводууд …рхоз соогоо нэгэдэхи һуу… …лэнхэй. Тэрэшэлэн Улаан… …оёдолой фабрика, Галуута …й шахтоуправлени совнар… …соогоо хоёрдохи һуурида, …арский ключ» карьероуп… …ни, Итанцын леспромхоз— …дахи һуурида гараа. 1964 …дүрбэн һарын, мүн апрель …нгаа түсэб дүүргэһэн ба …эн дүүргэһэн халаанууд болон бригаданууды, цехүүд болон участогуудые, үйлэдбэриин түрүүшүүл болон замай залуурш адые тооложо барахаар бэшэ.

Тэрэшэлэн республикымнай хүдөө ажахынхидай шэн габьяатайгаар ажаллажа байһаниинь мэдээжэ. 1964 оной нэгэдэхи кварталда мал ажалай продуктнуудые ехээр абахын түлөө РСФСР-эй автономно республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө республикамнай РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй мүнгэн шанда хүртэбэ бшуу. Зарим үйлэдбэриин управленинүүд, колхоз болон совхозууд энэ талаар илангаяа һайн амжалтануудтай. Жэшээлхэдэ, 1964 оной түрүүшын кварталда мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбөө Зэдын үйлэдбэриин управлени мяхаарш ье, һүөөршье, үндэгөөршье үлүүлэн дүүргэһэн байна. Тэрэшэлэн Яруунын, Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управленинүүдэй ажахынууд муу бэшэ амжалтануудые туйланхай.

Теэд туйлаһан амжалтануудаараа һанаагаа амаржа огто болохогүй байһаниинь элитэ. Нэгэдэхеэр, республикын промышленностииншье, хүдөө ажахыншье хүдэлмэрилэгшэдэй урда саашадаа бүри ехэ зорилгонууд табигданхай. Хоёрдохёор, манайда дутуу дунданууд үшөө бии байһаар, зарим промышленна предприятинууд, колхоз болон совхозууд хараалһан түсэбөө, абаһан уялгаяа дүүргэнэгүй, ажал хүдэлмэридөө мүнөө үеын эрилтын ёһоор эрид хубилалта хэнэгүй, наука болон түрүү дүй дүршэлэй гайхамшагта туйлалтануудые хүсэдөөр бэелүүлнэгүй.

Үүсхэл оролдолгоор, эршэмтэй зоримгойгоор, солбон шударгыгаар ажаллажа, үдэрһөө үдэртэ, һараһаа һара бүхэндэ, кварталһаа кварталда үйлэдбэриингөө түсэб, социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гэһэн зорилго промышленна предприяти бүхэнэй, үйлэдбэриин управлени бүхэнэй, колхоз болон совхоз бүхэнэй урда табигдана. Бүхыдөө энэ жэлнай алишье талаараа илангаяа ехэ ашагтай хэшэгтэй жэл байха ёһотой, байханьшье лабтай. Зүгөөр тиимэ байхын тулада ажаллаха, үшөө дахин ажаллаха, үүсхэлтэй оролдосотойгоор ажаллаха хэрэгтэй.

Мүнөө хүдөө нютагуудта илангаяа харюусалгатай хабарай халуун хүдэлмэриин хаһа үе эхилбэ. Түрүүшын буураздаа татагдаба. Иигээд тон богонихон болзор соо, эрхим һайн шанартайгаар тарилгаяа дүүргэбэл, баян дэлгэр ургасада бата бэхи үндэһэ һуури табигдаха бшуу.

Саашадаа хаа хаанагүй социалис мүрысөөнэй бүри үргэнөөр, бүри хүсэтэйгөөр, улам аша үрэ ехэтэйгээр долгилон байхын тулада үнэн зүрхэнһөө, үүсхэл түгэлдэрөөр ажаллая нүхэдүүд!

БУХЫ ТРАКТОРНУУДАА ҮДЭР ҺҮНИГҮЙ ХҮДЭЛГЭХЭ, МЕХАНИЗАТОР БУХЭН ХАЛААНАЙ НОРМО ХОДО ДҮҮРГЭХЭ —МҮНӨӨДЭРЭЙ ДАЙШАЛХЫ ЗОРИЛГО

Ургасын ехэ—уһалалгаһаа

Ямаршье ургамал уһагүйгөөр ургадаггүй гээд хүн бүхэн һайса мэдэхэ болонхой. Илангаяа Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой (Хяагтын управлени) энээниие ойлгожо, һүүлэй олохон жэлэй туршада тариалан, сабшалангаа жэл бүхэндэ саг соонь горитойгоор уһалжа, гандангишье жэлдэ баян ургаса абадаг дүршэлтэй.

Хүдөө ажахые ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумдэ тодорхой, гүнзэгыгөөр хэлсэгдэһэнһээ хойшо тус колхоздо уһалагдадаг газараа үргэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри бэелүүлэгдэжэ байнхай. Тиигэжэ энэ жэлдэ 1938 гектар, тэрэ тоодо 300 гаран гектар тариалангай газар уһалагдахань. Буряад орондоо мэдээжэ болоһон Жаргалантын, Тохойн уһалууриин түхеэрэлгэнүүд, тэндэхи уһа хубаарилан табиха түхеэрэлгэ заһабарилагдажа байна.

Тариалан, сабшалангай газарта уһа хубаарилан табиха зургаан хаалта заһабарилагдажа дүүрэбэ. Гидротехническэ бусад түхеэрэлгэнүүдые бодхоохын зорилгоор 30 кубометр барилгын модон, 40 кубометр барилгын шулуун бэлдэгдэнхэй.

Гадна тариалан, сабшалангай дундуур татагдаһан һубаг, ханаабууд хаа хаанагүй заһагдажа, сэбэрлэхэ газартань сэбэрлэгдэжэ, үргэдхэгдэжэ байна. Үшөө үнгэрэгшэ намар ханаабуудые бэлдэхын түлөө горитой хүдэлмэри хэгдэһэн байгаа. Энэ талаар «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй Сэлэнгын отделениин хүдэлмэрилэгшэд ехэ ажал бүтээһэн байха юм.

Газар уһалха һарын туршада уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые һайса бэлдэжэ абахаар шиидээд, колхоздо апрелиин 5-һаа эхилжэ, хоёр үдэрэй воскресник үнгэргэгдөө һэн. Тиигэжэ олон колхознигуудай хабаадалгатайгаар уһа хубаарилан табиха түхеэрэлгэнүүд заһабарилагдаһан байна.

Балгашье уһа хии талаар табихагүй гэжэ тэндэхи газар уһалагшад шиидээд, һайрамай уһа тодон абажа, тариалан, сабшалан тээшээ шэглүүлнэ.

Һүүлэй үдэрнүүдэй туршада игаабари дулаан болоод, колхоздо 30 гектар тариалангай газар уһалагдаад байна. Мүнөө үедэ долоон хүн гол горхоной, һайрамай уһа хэрэгтэй газар руунь залан урдахуулна. Колхозой 3-дахи отделениинхид уһа бүлэдэг станци хүдэлгэжэ, үдэртөө 5 гектар хүрэтэр тариалангай газар уһална.

— Хуушанайхяараа ажаллаха сагнай үнгэрбэ гээшэ. Агротехникын бүхы заабариие тон наринаар сахяад, газараа хаһа саг соонь уһалаад, үтэгжүүлээд байбал, хэдыдэшье баян ургаса абтаха. Иигэжэ бидэнэр бүгэдэ ойлгоод, бүхы хүсэ шадалаараа ажаллажа оробоодди,— гэжэ колхозой тус станциие хүдэлгэдэг дүршэлтэй механизатор нүхэр Бамбаров хөөрэнэ.

Тариалан, сабшалангайнгаа хүрьһэнэй бүридэлые һайжаруулхын түлөө зарим тэды хүдэлмэри бэелүүлэгдэжэ, һайса нэгшээгдэһэн наг шэбхэ ехээр гаргагдажа байна. Наг шэбхэ гаргадаг тусхай звенодо «Беларусь» түхэлэй 4 трактор ябуулагдана. Шэбхэ ашаха, буулгаха хүдэлмэри дууһан оньһожоруулагданхай. Гадна хонишодой бригадын гэшүүд байрлаһан газар шадарайнгаа нуга сабшаланда наг шэбхэ горитойгоор гаргана.

Иигэжэ колхозой луговодууд, газар уһалагшад бүтээсэтэйгээр, эдэбхитэйгээр ажаллажа, ороохо тариа, үбһэ тэжээл үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ һураггүй ехээр ургуулжа абаха тэмсэлдэ бодонхой.

В. Жаркой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын совхозой Михаил Ковалевскиин хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдаһан звеногойхид газараа хахалжа ябана. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЖЭГДЭРЭН ТАРИЛГАДАА ОРОБО

Һайнаар уһалагдаһан, үтэгжүүлэгдэһэн, элдүүрилэгдэһэн газарта тарилга хэхэдэ сохом баян ургаса хуряагдаха гэжэ эндэхи хүн бүхэн олон жэлэй дүршэлһөө ойлгонхой. Тиигэжэ бүхыдөө 13.500 тонно һайса нэгшээгдэһэн шэбхэ, тэрэ тоодо тариаланда 3.500 тонно, нуга сабшаланда 1600 тонно шэбхэ гаргагдаа. Гадна 180 гектар ороохото тариянай газар, 150 гектар сабшалан һайса уһалагданхай. 3.670 гектар борнойлогдоо, 400 гектарта эртын паар, тарилга хэхэ 600 гектар хахалагдаад байна.

Иигэжэ һайса бэлдэгдэһэн газарта тракторно-тариян ажалай гурбан бригада жэгдэрэн тарижа оробо.

— Энэ хабарнай ондоохон хабар гээшэ. Энэл хабарһаа эхилэн, хүдөө ажахыгаа тон ашаг ехэтэйгээр хүгжөөжэ орохомнай. Тарилгаяа эрхим шанартайгаар, урдынхиһаа богони болзор соо, хүдэлмэриин 13 үдэрэй туршада дүүргэхээр шиидээбди,— гэжэ механизаторнууд мэдүүлнэ.

Самбу Намсараевай бригадынхид эртынгээ тарилга 4 үдэрэй туршада, Евлампий Бутаковой бригадынхид —11 үдэрэй туршада, нүхэр Карымовай бригадынхид —8 үдэрэй туршада дүүргэхэ социалис уялгатай.

Эдэ үдэрнүүдтэ 170 гектар шэниисэ, 100 га горох, обёосой холисо шанартай һайнаар, хэрээһэлүүлэн, нарин зуруудтайгаар таригдаад байна.

Тарилгада хабаадаһан механизаторнуудай дунда халаанайнгаа даабари дүүргэдэггүй хүн гэжэ байхагүй. Олонхи механизаторнууд даабаряа үлүүлнэ. Гадна трактор машинануудынь хоёр халаанда, бүтээсэтэйгээр хүдэлгэгдэнэ. Эрхимээр ажаллажа ерэһэн механизаторнуудай эдеэлхэ, амарха газар таарамжатайгаар бэлдэгдэһэн. Дэлхэй дээрэ, үргэн ехэ Эхэ орон доторнай болоһо байһан шэнэ һонинииe дуулгаха радиоприёмник байха, социалис мүрысөөнэй гуримууд, технологическа карта, ажалай баатаршалгада уряалһан элдэб лозунг, плакатанууд булта бии. Тон богонихон болзорто, эрхим шанартайгаар тарилгаяа дүүргэһэн бригадада 200 түхэригэй шан, 5 үдэрэй туршада тарилгаяа дүүргэһэн эрхим агрегадайхидта 100 түхэригэй шан барюулагдаха гээд хүнэй харахада эли тодо газарта бэшээтэй.

Дэлхэйн ажалшадай, хүдэлмэришэн ангиин һаналаа нэгэдэлгын гайхамшагта һайндэрые ажалай бэлэгээр угтаха мүрысөөн колхоздо улам улам үргэдэнэ. Энэ суута һайндэрөө ажал дээрээ, тариалан дээрээ угтахабди гэжэ механизаторнууд мэдүүлнэ.

Ц. Гармаев.

Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз.

Хэшэг ехэтэ …барай угтамжа

ШЭБХЭ УҺАН ХОЁР ЗЭРГЭ

…ной байрын ара талада …томо «С-80» трактор урда…бульдозероороо пэс хара шэб…лоро түлхин, өөдэнь гэрэй …н болотор обоолно. Энэнэй …тээһээнь баһа нэгэ тусгаар …элгэтэй трактор шэбхэ ехэ …удхаад, ара гэдэргэнь хүн…лэн, автомашинын хоорбо …ад байса адхана. 3—4 ми…соо машина ашаалагдана.

…жэ Хэжэнгын совхозой …й оньһожоруулагдаһан зве…нд тариалан дээрээ наг …зөөхэ хүдэлмэри ябуулдаг. …нэгэ-нэгэ «С-80», «ДТ-54» …й тракторнууд, мүн наг …шэрэхэ 3 автомашина, тусхай тэргэтэй 2 «Беларусь» трактор хүдэлдэг.

Мүнөө үдэртөө 200 тонно хүрэтэр шэбхэ шэрэнэбди. Бүхыдөө үсөөхэн үдэр соо 2000 шахуу тонно шэбхэ гаргагдаба. Илангаяа бульдозершон Анатолий Татарников, мүн трактористнар Цыренжап Цыбанов, Солбон Аюров, автомашинын жолоошод Виктор Борхоев, Николай Имеков, Хандагатайн леспромхозһоо ерэһэн жолоошон Иван Красотенко гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ.

Совхозойхид тариалангаа һайнаар үтэгжүүлхын хажуугаар тэрээндээ шииг нойто ехээр бариха, уһалха тушаа мартанагүй. Илангаяа һүүлэй хэдэн үдэр ехэ дулааржа, һайрамай элбэгээр урдахалаар тэрэниие хаажа, тогтоожо абахын түлөө шангаар тэмсэнэ. Хаа хаанагүй хуушан һубаг ханаабуудые заһаха, шэнээр татаха, уһа хааха хаалта бариха гэхэ мэтэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябана. Ородой-Адаг гэжэ газарта луговод-уһалууршад Шойен Цыбжитов, Балдан Дашиев уһанай ябаха гол ханаабһаа хажуу тээшэнь хэдэн газарта һалаа һубаг гаргажа захалһаар үнинэй.

Эндэхи тариалан дээрэ наг шэбхэ шэрэжэ, һубаг ханааб татажа байһан тракторнуудай хүсэтэ абяан эндэ тэндэшье зэдэлнэ. Хабарай тарилгын халуун хүдэлмэри эхилбэл даа.

Д. САМБУЕВ,

Хориин үйлэдбэриин управлени.

МАЙН ҺАЙНДЭРЭЙ АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

Модошодой дундаһаа шалгарба

Долоон жэлэй даалгабарита түсэб уридшалан дүүргэгдөө

Алексей Павлович Кудряшовой даадаг бригада һара бүхэндэ 2000 кубометр модо бэлэдхэн таллуулха гэһэн мүрысөө бага комплексно бригадануудай хоорондо үүсхээ һэн. Жэл соо 24 мянган кубометр модо отолжо, долоон жэлэй түсэбые 5 жэл 4 һара соо дүүргэхые зориһон тус бригадынхид хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ.

Долоон жэлэй туршада 100 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа дүүргэһэн тухай түрүүшүүл элидхэбэ. Нүхэр Кудряшовой даадаг бригада табан жэл 4 һара соо 102 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, абаһан уялгаяа 2000 кубометрээр үлүүлһэн байна.

Тэдэнэр иимэ амжалта хайшан гэжэ туйлааб гэхэдэ, ажалай сагые зүбөөр хэрэглэнэ, үйлэдбэрэе һайнаар эмхидхэжэ, техникээ бүтээсэтэйгээр ашаглана. Бригадын гэшүүн бүхэн 2—3 мэргэжэл шудаланхай, бэе бэедээ нүхэр ёһоной туһаламжа хүргэн ажаллана.

Абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэһэн, долоон жэлэйнгээ түсэб уридшалан бэелүүлһэн түрүү бригадын гэшүүд ой модоной хүдэлмэришэдэй профсоюзай областной соведэй, «Забайкаллес» комбинадай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Мүн Хандагатайн леспромхозой дирекци, рабочком эдэ түрүүшүүлдээ мүнгэн шан барюулба.

Модошодой дундаһаа шалгарһан энэ эрхим бригада долоон жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 42 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ зорилго урдаа табяад, ажалайнгаа эршэ бүри шангадхаба.

Н. Тюрнев.

Эдэнэр түрүүлнэл

Партиин Улаан-Үдын горкомой бюро, горсоведэй гүйсэдком социалис мүрысөөнэй түрүүшын кварталай дүн согсолон гаргаба.

Городой районуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Железнодорожно район түрүүлжэ гараа. Эндэхи бүхы предприятинууд валовой продукци үйлэдбэрилхэ кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэһэн юм. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 4,9 процентээр үлүүлэн дүүргэгдөө, продукциин өөрынь үнэ 1,7 процентээр хямдаруулагдаа. Түрүү һуури эзэлһэн районда партиин горкомой, горсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

Промышленна предприятинуудай дундаһаа социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлаһан шэлэй заводой, Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой, пивын заводой, хэлхеэ холбооной Буряадай управлениин транспортна конторын, 834-дэхи барилга-хабсаралгын поездын, горпромторгын 28-дахи магазинай, столово, ресторануудай трестын 6-дахи столовын коллективүүд горкомой, горсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаба. Мүн түрүү эдэ предприятинууд городой Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ.

«Теплоавтоматика» заводой, горкомхозой харгы барилгын управлениин, горпищеторгын 9-дэхи магазинай, столово, ресторануудай 5-дахи столовын коллективүүд һайнаар ажаллаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Городой предприятинуудай 27 түрүүшүүл «Эрхим мэргэжэлтэ» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэлсэһэн, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан байна.

Үйлэдбэридөө һайн амжалта туйлаһан дүшэ гаран түрүү хүдэлмэришэд, жэшээлхэдэ, 3-дахи АТК-гай жолоошон П. И. Суровцев, шэлэй заводой шэл һунаан татадаг машинын машинист Р. И. Дашкин, ЛВРЗ-гэй электро-машинна цехэй слесарьнуудай бригадир В. Г. Кириллов, ЛВРЗ-гэй үрэмдэгшэ А. В. Грехнева, хилээмэнэй заводой хүдэлмэришэн М. Т. Хамуева, нарин сэмбын фабрикын сэмбэ нэхэгшэ В. И. Алексеева болон бусадай нэрэ городой Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ.

Майн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн харуулһан городой 80 хүдэлмэришэд, алба хаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд горкомой болон горсоведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаба.

Т. Насыров,

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой инструктор.

Москваһаа мэдээсэнэ

Ахмед Бен Белла Ташкент ерэбэ

ТАШКЕНТ, апрелиин 28. (ТАСС). Алжирай Национальна сүлөөрэлгын фронт гэжэ партиин генеральна секретарь, Алжирай Арадай Демократическа Республикын президент Ахмед Бен Белла, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Узбекистанай ниислэл Ташкент город мүнөөдэр ерэбэ.

Городой ажалшад Алжирһаа ерэһэн хани нүхэдые тон халуунаар угтаа.

Узбекистанай компартиин ЦК-да хөөрэлдөөн болобо

ТАШКЕНТ, апрелиин 28. (ТАСС). «Узбекистанда ерээд байһандаа үнэхөөрөө золтойбди. Гэртээ байһандал байнабди»,—гэжэ Узбекистанай коммунис партиин Центральна Комитедтэ болоһон хөөрэлдөөнэй үедэ Ахмед Бен Белла хэлэбэ. Ахмед Бен Беллэтэй хамта иишэ ерэлсэһэн, Алжирай Арадай Демократическа Республикые гүрэнэй ажал ябуулагшад хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов аха дүү арадай түлөөлэгшэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

Урдань Россин гүрэнэй гээгдэнги заха газар байһанаа хайшан гээд һалбаран хүгжэһэн республика болооб гэжэ бидэ Узбекистанда байхадаа ойлгожо абаха байнабди. 40 жэлэй үнгэрхэдэ, сүлөөтэ Алжир иимэ байдалтай болохо гээд Ахмед Бен Белла тэмдэглэнэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй секретарь Б. Н. Пономарев КПСС-эй ЦК-гай Дунда Азидахи Бюрогой түрүүлэгшэ В. Г. Ломоносов, Узбекистанай компартиин ЦК-гай президиумэй гэшүүд болон республикын бусад хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад совет талаһаа хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Георгий Трайков телеграмма эльгээбэ

Болгариин Арадай суглаанай президиумэй түрүүлэгшэ Георгий Трайков нүхэд Н. С. Хрущев, Л. И. Брежневтэ телеграмма эльгээбэ. Болгариин Арадай Республикын Арадай суглаанай президиумэй түрүүлэгшэ болгогдон һунгагдаһантайнь дашарамдуулан эльгээһэн хани ёһоной амаршалгын түлөө Г. Трайков үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэ.

Маниие хэтэ мүнхэдэ холбоһон, манай арадай хоорондохи үнэн сэдьхэлэй, таһаршагүй хани барисаан социалис хоёр ороной хоорондохи аха дүүгэй харилсаа холбооной эрхим жэшээ болоно. Мүнөө намда даалгагдаһан шэнэ тушаалда ороод байхадаа урдынхи мэтээр, манай эгээн хүндэтэйдэ тоолодог болгаро-советскэ хани барисаае саашаданы хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулхаб гээд, Георгий Трайков телеграмма соогоо бэшэнэ.

(ТАСС).

Коммунизм байгуулагшадай түгэлдэр гварди

Нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатай дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряалжа, «Советскэ Союзай бүхы хүдэлмэришэд болон тариашадта» хандаһан хандалгын ВКП(б)-гэй XVI конференци дээрэ баталан абтаһан үдэрһөө хойшо 35 жэл үнгэрөө.

Баатар габьяата хүдэлмэришэн анги, совет ороной бүхы ажалшад түрэл партиингаа уряае халуунаар дэмжэжэ, социалис мүрысөөнэй тугые үндэр дээрэ үргөө.

Манай ороной үргэн дэлисэтэйгээр коммунис общество байгуулжа байха үедэ социалис мүрысөөн дээдэ шатадаа гаража, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн болонхой.

ВЦСПС-һээ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө үедэ коммунис ажалай түлөө мүрысөөндэ 29 миллион үлүүтэй хүн хабаадана. Коммунис ажалай коллективүүдэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө 62 мянган предприяти, 270 мянган цех, халаан отделени болон фермэнүүд тэмсэжэ байна. 3400 предприяти, 443 мянган бригадада иимэ нэрэ зэргэ олгогдонхой. Энэ хүдэлөөндэ хабаадагшад коммунизм байгуулагшадай хүсэн түгэлдэр гварди болоно бшуу.

(ТАСС).

Арадай хинагшадай зүблөөнһөө

ХИНАЛТАЯА УЛАМ ҺАЙЖАРУУЛХА

ҺАЯХАН КПСС-эй Буряадай обкомой, Министрнүүдэй Соведэй партийно-гүрэнэй хиналтын комитет республикын колхоз, совхозуудай, хүдөө ажахын бусад эмхи зургаануудай хиналтын бүлэгүүдэй түрүүлэгшэнэрэй зүблөө татаһан байна. Тэндэ **«КПСС-эй ЦК-гай декабриин, февралиин Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар хүдөөгэй арадай хинагшадай зорилгонууд тухай»** гэһэн асуудалаар партийно-гүрэнэй хиналтын областной комитедэй түрүүлэгшэ **Б. С. Семеновой** элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ. Зүблөөндэ хамтадаа 130 гаран эдэбхитэд—арадай хинагшад хабаадаа.

— Химическэ промышленность хурданаар хүгжөөхэ, хүдөө ажахые ашаг ехэтэй болгохо тушаа партиимнай хараалһан хэмжээнүүд партийно-гүрэнэй хиналтын органуудай хэхэ хүдэлмэриие тодорхойлжо үгөө,—гээд нүхэр Семенов элидхэлээ захалба.

Манай республикын хүдөө ажахыда хиналтада туһалхаар 417 бүлэг, 869 постнууд байгуулагданхай. Тэндэ хамтадаа арадай 6828 хинагшад—колхоз, совхозуудай түрүүшүүл, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, партийна, комсомолой болон бусад организацинуудай түлөөлэгшэд хабаадалсана. Энэ үедэ арадай хинагшадай хэһэн юумэниинь пилээд ехэ.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин, февралиин Пленумүүдэй һүүлээр арадай хинагшад энэ жэлэй хабарай тарилгада бэлэдхэлые шалгаһан, минеральна болон нютагай үтэгжүүлгэнүүдэй хэр зүбөөр хадагалагдажа, хэрэглэгдэжэ байһые хинаһан байха юм. Энэ талаар партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха Хяагтын совхозой бүлэг (түрүүлэгшэнь нүхэр Коростелев) ехэ хүдэлмэри хээ. Тэдэнэр тракторно-таряан ажалай бригада бүхэндэ хиналтын постнуудые эмхидхэһэн байна.

Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудай хиналтын бүлэгүүд, постнуудай хэхэ юумэн олон. Тэдэнэр бүхы тракторнуудые эрхэ бэшэ хоёр халаанда хүдэлгэхэ, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ талаар шанга хиналта табиха уялгатай. Мүн наг шэбхэ зөөлгэ, газар уһалалгын хойноһоо хинаха болоно. Тиихэ зуураа хабарай тарилгын хүдэлмэриие эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ, ороо̄ло таряа хүсэд нормоор тариха асуудалнууд түрүүшын ээлжээндэ табигдаха ушартай. Хиналтын энэ ехэ хүдэлмэридэ хүдөөгэй эдэбхитэдые, пенсионернүүдые олоор хабаадуулха шухала.

Хабарай тарилгын һүүлээр ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэриие онсо хиналтадаа абаха, тарилгые буртаг үбһэндэ даруулхагүй гэжэ арадай хинагшад бүхы хүсөөрөө оролдохо болоно. Ургасын гараадүй, гаража байха үедэнь борнойлхо, зурууд хоорондохи газар элдүүрилхэ талаар шанга эрилтэ табигдаха зэргэтэй.

Саашань нүхэр Семенов мал ажал дээрэ арадай хинагшадай хэжэ байһан хүдэлмэри тухай тогтоо.

Колхоз, совхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ, хамтын зөөри хамгаалха талаар арадай хинагшад ехэ оролдолго гаргана. Түнхэнэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хиналтын бүлэг колхозниггуудай хубидаа хэрэглэдэг газарай хэмжээе мүнөө үеын эрилтэдэ таарахаар болгохо, Бэшүүрэй Калининай нэрэмжэтэ, Улаан-Үдын управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай, мүн бусад ажахынуудай хиналтын бүлэгүүд хүтэлбэрилхы, хамһабариин тушаалтаниие үсөөрүүлхэ хэмжээ абаа.

Гэхэтэй хамта, элидхэлшэ партийно-гүрэнэй хиналтын бүлэгүүдэй хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые хэлээд, саашанхи зорилгонуудыень тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө.

ЭЛИДХЭЛЭЙ һүүлээр зүблөөндэ хабаадаһан хүнүүд үгэ хэлэжэ, дүй дүршэлөө хубаалдаһан байна. Эгээн түрүүлэн Хяагтын совхозой хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр **Коростелев** үгэ хэлэхэдээ, совхоздомнай хиналтын 5 бүлэг, 12 пост хүдэлнэ, тэндэ хамтадаа 50 эдэбхитэд хабаадана гэжэ мэдүүлээ. Мүнөө совхозой ажахын бүхы һалбаринуудта арадай хинагшад ажаллажа, бии байһан дутагдалнуудые саг соонь элирүүлжэ, бодото хэмжээ абадаг заншалтай болонхой. Манай хүдэлмэридэ хүдөө ажахыда үнинэй ажаллаһан, дүй дүршэл ехэтэй хүнүүд, пенсионернүүд ехэ туһа хүргэнэ. Пенсионернүүд нүхэд Занданов, Каленов, Асеев гэгшэд хабарай тарилгын үедэ поли дээгүүр ябажа, хүдэлмэриинь шанар нягтаар шалгадаг байна.

— Заримдаа манай элирүүлһэн дутагдалнуудаар хэмжээн абтангүй үлэшэдэг,—гээд нүхэр Коростелев онсолон тэмдэглэбэ.—Жэшээнь, Сухын арһанай заводто дүтэ 150—160 гектар сабшагдамаар газартай олтирог бии юм. Тэрэниие жэл бүри заводой тосхондо ажаһуудаг хүнүүд сабшажа үбэршэлдэг байһан. Энээниие нёдондо элирүүлжэ, тэндэһээ абтаһан 800 гаран центнер үбһэ суглуулха эрилтэ табяа һэмди. Теэд тэрэниие манай үйлэдбэриин управлени, прокуратура мэдэһэншье һаа, зохихо хэмжээ абаагүй.

— Манай колхозой хиналтын бүлэгүүд, постнуудта 65 хүн хабаададаг,—гээд Түнхэнэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр **Хоренов** захалба.—Хүдэлмэреэ урагшатайгаар ябуулхын тула 3 секци эмхидхээбди: таряан ажалаар, мал ажалаар, техникэ хэрэглэлгээр. Квартал бүхэндэ хэхэ хүдэлмэреэ түсэблэдэг байнабди. Тэрэниие манай колхозой парткомбаталдаг.

Хиналтын бүлэгэй гэшүүд өөһэдынгөө хүдэлмэриие шалгалтын комиссиин, нүхэдэй сүүдэй ажал ябуулгатай холбохо гэжэ оролдодог. Тоорын отделенидэ һү һаали доошоо орожо, һаалишад һүеэ үбэршэлдэг байһаниинь элирүүлэгдээ һэн. Һаалишан Захарова аяар 588 литр һү үбэршэлһэн байгаад, арадай хинагшадта баригдажа, тэрэнээ түлэһэн байха юм.

1964 оной январь һарада адуу моридой тоо толгой бүридхэжэ үзэхэдэмнай морид дутаһан байгаа. Энэ ушарые мүрдэлгын зургаануудта хүргэжэ, хэмжээ абтаһан. Мүнөө хабарай тарилгада бэлэдхэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ талаар арадай хинагшад ехэ хүдэлмэри ябуулна.

КОЛХОЗДОО элдэб олон хүтэлбэрилхы тушаалтаниие үсөөрүүлхэ тушаа юу хэжэ байһан тухайгаа Бэшүүрэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр **Афанасьев** хөөрэбэ. Колхозуудай хүтэлбэрилхы тушаалтанай салин хүлһэн мүнөө хүрэтэр гуримшуулагдаагүй байһаар. Колхозой түрүүлэгшэнэрэй салин бүхы абтаһан олзо доходһоо баримталагданагүй. Жэшээнь, «Рассвет» колхоз жэлдээ 600 мянган түхэриг олзо оруулдаг байбал, тэндэхи түрүүлэгшэ һарын 150 түхэриг салин абана. Харин манай колхоз 400 мянган түхэриг олзо оруулдаг байбал, түрүүлэгшэмнай 200 түхэриг салинтай. Саашадаа колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй салин хүлһые гуримшуулжа, ажахынуудта дурадхабал һайн бэлэй гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Хамтын ажахыда хохидол ушаруулдаг ябадалтай тэмсэхынгээ хажуугаар колхозой ажалһаа хулжадаг, залхуу зайгуул хүнүүдтэй тэмсэнэбди гэжэ Баргажанай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр **Бадмаев** хэлэбэ. Эдэ зонуудые зүб мүртэнь оруулхын зорилгоор олонийтын дунда суглаа зарлажа, тиимэ хүнүүдые зоной урда табиһан байнабди. Тэрээнһээ хойшо ажал хэдэггүй 25 хүн хүдэлжэ захалаа һэн гэбэ.

Сэлэнгын совхозой хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр **Михайлов** үгэ хэлэхэ зуураа, совхозой отарануудта томо хонидые жэжээр һэлгэхэ ябадалай гараһые элирүүлжэ, хэмжээ абаһан, мүн совхозой хүдэлмэришэдэй хубиин ажахыда бии байһан малые бүридхэжэ, нормоһоо үлүү гараһан малые үсөөрүүлһэн тухайгаа тогтоо.

Исэнгын совхозой партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр **Сультимов** нютагайнгаа айхабтар ехэ арга боломжонуудай хүсэдөөр хэрэглэгдээгүй байһан тухай хэлээ.

— 1928 ондо манай совхозой эзэлжэ байһан газар дээрэ 15 мянган эбэртэ бодо мал байһан. Мүнөө миил 4 мянган үхэртэйбди. Урдань эндэхи нэгэ баян айл 1000 адуутай байһан. Совхозой газар дээрэһээ жэлдээ 100 мянган центнер үбһэ сабшажа абаха арга бии. Теэд мүнөө миил 40 мянган центнер үбһэн абтана,—гээд тэрэ тэмдэглэбэ.—Манай хиналтын бүлэгэй гэшүүд эдэ ехэ арга боломжонуудые хэрэглэхэ асуудалда анхарна.

Бүлэгэй гэшүүд, постнууд трактор, машинануудые зүбөөр хадагалха, тэрээндэ наринаар хандаха талаар хиналта табижа, зориһондоо хүрөө. Нэгэшье машина хээрэ газаа хэбтээгүй, бүхыдөө эрилтын ёһоор хадагалагдаа һэн.

Зүблөөн дээрэ ЛВРЗ-гэй хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр **Таловирко**, республикын «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ нүхэр **Антоненко**, республикын прокурор нүхэр **Цыденжапов**, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр **Хахалов** болон бусад үгэ хэлээ.

Зүблөөнэй һүүлээр арадай хинагшадай олон эдэбхитэдтэ үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

ХЭБЛЭЛЭЙ ХУУДАҺАНУУД

ҮХИБҮҮД ХУБИТАЯА БАҺАЛ ЭРИЛСЭ

Хориин үйлэдбэриин управлениин партийна комитедэй орган **«Шэнэ Үдэ»** газетэ ираад харахадаа, хүдөө ажахын асуудалай гол һуури эзэлдэг байһыень ойлгожо ядахаар бэшэ. Энэньшье ойлгосотой. Партиин ЦК-гай декабриин, февралиин Пленумүүдэй һүүлээр хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо асуудал хүдөөгэй ажалшадай гол анхарал эзэлхэ ёһоороо эзэлнэ. Һү ехээр һаадаг һаалишад, малаа шадамараар таргалуулдаг үхэршэд, түл түрэсэеэ һайнаар абаһан хонишод болон бусад замай залуурша̄д тухай газетэ яһала бэшэнэ.

Теэд үглөөдэрэй химигүүд, агрономууд, зоотехнигүүд болон бусад мэргэжэлтэд мүнөөдэр партада һууж̄а байна ха юм. Тиин эдээн тухай, һургуулиин ажабайдал тухай газетэ бэшэхэ байгаа гү? Тиихэ гэжэ һанагдана.

Энэ газетын хуудаһануудта юрэнхыдөө һургуулиин ажабайдал тон муугаар харуулагдана гэжэ сэхэ тэмдэглэе. Юуб гэхэдэ, энэ тэрэ суглаа хураалай гү, али теоретическэ конференциин болоходо, тэндэһээ бэшэһэн мэдээсэлнүүд, тоосоонууд газетын хуудаһануудта дайралдана. Үгышье һаа, һургуулиин һурагшадай фермэ, гүүртэнүүдтэ ошожо туһаламжа үзүүлһэн тухай гү, али концерт, наада табиһан тухай хүрянгы мэдээсэлнүүдые байд гээд газетын хуудаһанда толилогдоно.

Байгша оной январь һара соо болоһон багшанарай научна конференци тушаа газетэ яһала ехээр бэшэһэн байна. Үхибүүдые дүрбэн тээшээр хүмүүжүүлхын тулада ехэ хүдэлмэри ябуулжа байһан һургуулинууд, багшанарай коллективүүд аймаг дотор олон гэжэ энээн сооһоонь элирнэ. Эдэнэрэй ажал хэрэгые байд гээд лэ харуулжа байгаа һаа, газетэ уншагшадаа баясуулха һэн.

«Мүнөө үе сагай хүн тухай» гэһэн гаршагтайгаар газетын хуудаһанда уншагшадай заочно конференци нээгдэнхэй. Иигэжэ редакци хүмүүжүүлгын асуудалаар ехэ хөөрэлдөө эрхилхэ гэһэн зорилготой байжа болоо. Теэд эдэнэрэй зариманиинь табиһан зорилгоёо дүүргэжэ шадахаар бэшэ, дан юрэнхы, хүнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэхөөр бэшэ байна. «Совет хүнэй патриотизм, интернационализм» гэһэн В. Иль тья дээрэ дурсагдаһан гар толилогдонхой. Тиин энэмнай гүй ехэ темэ байһаниинь ойл Нэгэ статья соо эдэ хоёр шанартай ойлгомжые гүн гөөр, тоб байса харуулхань ха юм даа. Тиимэһээ энэ уншагшадай сэдьхэл ха байна.

Үгышье һаа, энэл гарша гаргагдаһан «Ажал гээшэ баяр» гэһэн нүхэр Д. Ха статья уншанабди. Энээн со руу хүнүүдэй нэрэ тоонуу тоологдоод лэ үнгэршэнэ. ажалай баяр жаргал бол руулһан юумэн үгы. Энээн хүнэй ажал хэрэг, байдал дээрэһээ зураглажа харуул хүнэй үнэншэмөөр, этигэм хо байгаа. Үнэндөө энэнь мэдээсэлһээ ондоо юушье харуулнагүй.

«Манай үе сагай хүн ту һэн гаршаг дороо удхаар найруулгынгаа талаар хурса нуудые толилоо һаа, унш зүгһөө ехээр һайшаагдаха, редакцида олоор орохо байгаа. Теэд газетын хууда ирахада, энэ заочно конфер уншагшадай олоор хабаада һаниинь ойлгогдоногүй, хар гээд лэ дунда зэргын лэ ста толилогдоно. Энэ шухалын —хүмүүжүүлгын асуудалаар ци ярилдаа эхилһэн аад, юрэнхы дээрэнь үндэр ябуулжа шадаагүйнь гэж Энэ шалтагаанһаа болож дай дура сэдьхэл буляажа гүй, энэ гаршаг доро толи статья уншамсаараа хүнэй гүй саарһа гуурһа барьяад бэшэгдэнэгүй гэжэ тобшолол

Ургажа ябаһан үетэниие гайнгаа эрилтэдэ хүрэмөөр жүүлхэ гээшэ шухалын шу рилгонуудай нэгэн мүн. Энэ лые һайнаар харуулдаг бол «Шэнэ Үдэ» газетэ унш баясуулха, эдир нүхэдтөө шадтаа һайн нүлөө үзүүлхэ тай. Иимэ арга боломжо ре бии, эдэбхитэд-бэшэгшэд, ба шье бии байна. Имагтал эн далда һаналаа табиха шуха

УРАН ГАРТАН

Федор Лаврентьевич Кросулиниие би үнинэй танихаб. Таряа хуряалгын халуун хаһын үедэ тэрэнэй фото-зураг аймагай газетын хуудаһануудта, Хүндэлэлэй самбарта ходол гаража, суглаа хурал бүхэндэ тэрэнэй нэрэ алдарынь дурдагдажа байгша һэн. Ажалша бэрхэ энэ механизатортай нэгэнтэ бэшэ золгожо, ажал хүдэлмэриинь харадаг, тэрээнтэй ехэ зугаалдагшье һэм.

Харин энэ танил нүхэртэеэ дахинаа уулзахадаа, тэрэнэй уралан нарижуулагша, ухаалан зохёогшо хүн байһыень урда тээнь мэдэжэ абангүй байһандаа ехэтэ аягүйрхэбэб. Теэдшье нүхэр Кросулин энээн тушаагаа намда хөөрэдэггүй байгаа. Тиихэдэ би өөрөөшье энээн тушаа һонирходоггүй байһандаа, гаражай хашаа соо тэрэнэйнгээ урлажа байһые харахадаа халаглабаб.

Хүн элдэб янзын байдаг. Зарим нэгэн ямар ажал хэбэл, бэеэ амархан ябажа, ехэ мүнгэ олохомни ааб гэжэ саахануур бодожо ябадаг. Тиимэшүүл хорон хурдан үгэтэй, хүнэй урда хойно орожо ябаад, энэ тэрэ юумэ хөөрэхэ, тиихэ зуураа өөрыгөө һайн тээшэнь заатагүй оруулалсаад лэ орхихо. Тиихэдэ нүгөөдүүлынь хаана хүндэ хүнэр ямар ажал бииб, тэндэл ошожо, аша туһатай хэрэг бүтээхэмни ааб гэжэ оролдолгоёо гаргадаг шуу. Эгээл иимэнүүдэй нэгэн Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхозой механизатор, ухаалан зохёогшо, уралан нарижуулагша Федор Кросулин тухай хэлэхэ хүсэлэн хүрэнэ.

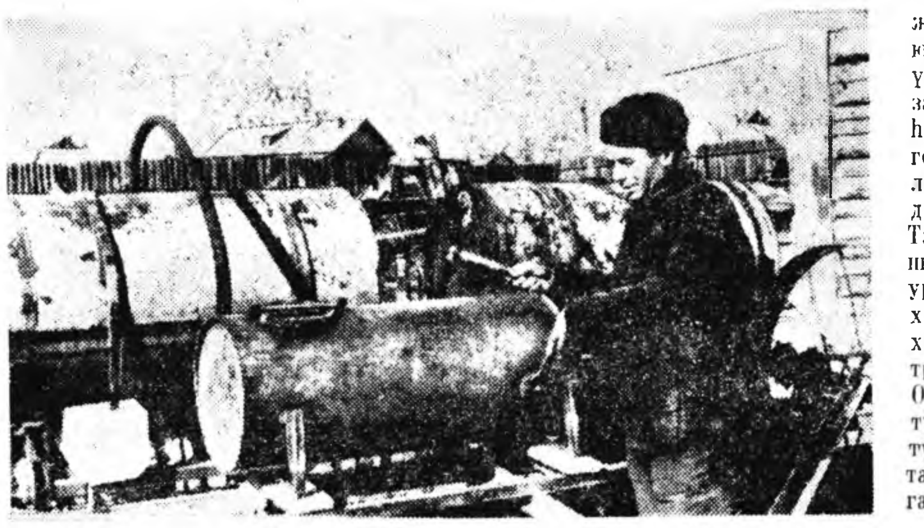
Нүхэр Кросулин түрэл колхоздоо 8 жэлэй туршада хэды мянган гектар таряа хадажа, хэды зуу мянган центнер ороһо таряа сохёо гээшэб! Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ «С-6» түхэлэй комбайнаар 417 гектар таряа хуряаһан байха юм.

—Хабарайнгаа тарилгада техникэеэ түгэс бэлэн болгообди. Үглөөшье полидоо гараха гэбэл, эдэ жарылдэжэ һуунад,—гээд Кросулин тэндэ мастерскойн ара талада зэргэ жагсаһан трактор, сеялкэ, плугууд тээшэ хургаараа заана.— Тарилгын эхилтэр миил байлтай аал. Мүнөө жэлдэ аммиагтай уһаар таряалангаа үтэгжүүлхэмнай. Тэрэниие хүрьһэндэ шэнгээхэ түхеэрэлгэ урлажа байнабди. Хээд орхиходо ядахашье юумэн үгыл даа,— гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Нээрээшье тэрэнь хараха янзада тиимэшье орёо оньһон юумэ бэшэ. Бензинэй хоёр боошхо сеялкэ дээрэ тодхонхой. Тэдэнь хэдэн резин хоолойнуудаар трактортай холбоотой, мүн тиимэ хоолойнууд луццильнигай дискнүүд хоорондуур оруулагдана. Тиихэдэ нэгэ заахан түмэр боошхо хүнэй байгаад ябадаг гэшхүүр дээрэ тааруулаанхай. Тэрээн соонь шахагдамал агаар байха юм ха.

Энэ түхеэрэлгэнь хайшан гээд хүдэлхэ юм гэхэдэ, «Беларусь» тракторай мотоорһоо гараһан агаар заахан боошхо соо шахагдан оруулагдана. Тэндэһээ шахагдаһан агаар тусхай шлангаар дамжан аммиагтай уһатай байһан хоёр ехэ боошхо руу орохо. Тиигэжэ тэндэхи уһан агаараар шахагдажа, хоолойгоор дамжан, газарай хүрьһэн уруу гоожожо, 7—8 сантиметр гүнзэгыдэ шэнгэхэ юм. Бүтээсэнь хэр зэргэ байхаб гэбэл, арбаад гектар газарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа болоно. Боошхонууд 200—200 литр аммиагтай уһа багтаана.

Уран гарта энэ механизатор мүнөө тиимэ хоёрдохи түхеэрэлгэеэ хабсаржа байна.

Иимэ түхеэрэлгэ хэхэ гэжэ хэн түрүүн һанамжа оруулааб гэһэн асуудалдамнай нүхэр Кросулин энеэбхилэн татаад, иигэжэ хэлэбэ:

— Нохой хамартаа хүрэхэдөө уһаша гэжэ хэлсэдэг гээшэ. Эгээл тэрээндэл бидэ механизаторнууд мүнөө жэлдэ түрүүшынхеэ аммиагтай уһа хэрэглэдэг болохомнай. Тиигээд лэ хайшан гэхэ бэлэйбди гэжэ бодожо үзэһэн байнабди. Минии нүхэр Иван Артамонович Красинский эгээл түрүүлэн иимэ түхеэрэлгэ хэе гэжэ дурдаһан гээшэ. Тиигээд лэ бидэ хоёр шадаха зэргээрээ урлажа орообди,— гэжэ хэлэнэ. — Нэгые хэжэ дүүргээд, туршажа үзэһэмнай яһала болохотой юумэ болоо гэжэ хэлсэбэбди. Энэ үтэгжүүлгэ хэһэн боошхо руу газаа тээһээ хии орохо заашье забһар байха ёһогүй. Юуб гэхэдэ, гоожохоһоо байтагай хүсэ шадалынь дэгдэшэхэ болоно. Теэд бидэ хоёр иимэ юумэ хэнэ бэшэбди. Тээ тэдэ хүдэлжэ байгшад наг шэбхэ сасан тарааха түхеэрэлгэ урлажа байна,— гэжэ кузнецэй хажууда хүдэлжэ байһан хоёр хүн тээшэ зааба. Ошоходомнай тракторист В. Сапожников И. Оленников хоёр шэбхэ тарааха түхеэрэлгэ хабсаржа байба. Энэ түхеэрэлгэ үдэр соо пилээд ехэ талмай дээрэ шэбхэ тарааха аргатай юм.

«Коммунизм» колхозой механизаторнууд—уран гартан үндэр баян ургасын түлөө иигэжэ тэмсэжэ байна.

Б. ЖАМБАЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механизатор Ф. Л. Кросулин аммиагтай уһа хүрьһэндэ оруулха түхеэрэлгэ бүтээжэ байна.

С. Цыдыповэй фото.

АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ

Буряадай хэлхеэ холбооной управлениин «Союзпечать» гэжэ эмхи зургаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда «Айл бүхэндэ—газетэ, журнал» гэһэн үүсхэл дэлгэрэнхэй. Газетэ, журнал захилга хэр ябана гээшэб гэжэ һонирхоо һаа иимэрхүү. Газетэ, журнал захилгын 1964 оной 1-дэхи кварталай түсэб 106,6 процент дүүргэгдээд байна. Тиибэшье олохон аймагуудай хэлхеэ-холбооной конторонууд хэблэл захилгынгаа түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Кабанскын, Загарайн, Захааминай, Мухар-Шэбэрэй конторонууд энэ тоодо ороо̄но.

Хэблэл захилга эдэ аймагуудта юундэ муугаар ябуулагданаб? Хамагай түрүүндэ хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ, хэблэл тараалгада олониитын эдэбхитэд хабаадуулагданагүй. Илангаяа хүдөө ажахын журналнуудые мэргэжэлтэд үсөөгөөр абана. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын хүдөөгэй районд ажахын мэрг олон ёһотой. Т хүдөө ажахын тэндэ нэгэшье хү нагүй. Имэрхүү дал Хяагтын, З най аймагуудта на.

Хэблэл за кампани һайнаар жа, бүхы ажахы тэлбэрилэгшэд, п сельсоведүүд хэбл раалгада мүн лэ хитэйгээр хаба һаа, айл бүхэнд журнал тараажа ха.

Н. ХАЗАГ

АПРЕЛИИН ТҮСЭБ АХИГДАА

Электрын пеэшэнһээ халуу сорьёно. Тэрэнэй хажууда удаан тэсэхын аргагүй гэжэ һанахаар. Гэбэшье Иван Паливко Борис Цымбалов хоёр пеэшэнэй дэргэдэ ямаршье һаадгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг. Эдэ хоёр ээлжээгээр томо гэгшын шанага барижа, хайлуулагдаһан алюминии удхажа абаад, тусхай амһарта руу эюулнэ. Тэрэ дороо пневматическа пресс хүдэлгэгдэжэ, хэдыхэн минута соо электродвигателиин шухала деталь болохо ротор шудхагдан гарана.

Шудхамал аргаар ротор хэхэ шэнэ участок «Электромашина» заводто һаяхан, хоёр һарын саада тээ эмхидхэгдээ. Участогай хүдэлмэришэд богони саг соо шэнэ продукци гаргаха технологи шудалаад, иимэ роторнуудые олоор бүтээдэг болонхой. Тэдэнэй эршэтэ ажалай ашаар электромоторнуудые бүтээхэ даабари амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ гэхэдэ алдуу болохогүй. Электромеханическа цехэй коллектив, энэ шэнэ продукци ехэ химиин захилаар дүүргэжэ, химическэ промышленность хүгжөөлгэдэ өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулжа эхилээ. Цехэй шэнэ продукци Эстониин ССР-эй Мордусска химическэ комбинат, Куйбышевскэ областиин нефтиин заводто, Омск, Комсомольск-на-Амуре, Архангельск городуудай химическэ предприятинуудта эльгээгдэдэг болобо. Шэнэ электромоторнууд олон область, хизаарнуудта, ехэ химиин байгуулагдажа байһан газарнуудта эльгээгдэнэ.

—Манай цехэйхид Майн һайндэрые ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтаха зорилготой,—гэжэ электромеханическа цехэй диспетчер Н. С. Демин хөөрэнэ. Түрүүшын кварталай түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргээд, даабариһаа гадуур хэдэн электродвигатель бүтээгдээ һэн.

Гадна март һарын туршада химиин предприятинуудай захилаар 41 двигатель хэгдэжэ эльгээгдээ. Шэнэ продукци бүтээхын тула тусхай бэлэдхэл хэгдэһэн, заводой бүлэг хүдэлмэришэд Свердловско областиин Баранчинска завод ошожо, тэдэнэй дүй дүршэлдэ һуража ерэһэн юм. Ахалагша мастер Д. М. Ахметчин, коммунис ажалай ударнигууд Иван Паливко, Борис Цымбалов хорин хоног соо тэрэ заводто хүдэлжэ, ротор шудхаха түрүү технологитой танилсаһан байна. Заводтоо бусан сасуугаа тэдэнэр шэнэ аргаар хүдэлжэ эхилээ. Тиигэншьегүй яахаб. Иимэ рот̄ортой электродвигательнүүд химическэ промышленностьда шухала хэрэгтэй гээшэ. Тиимэһээ химиин захил дүүргэгшэд харюусалгатай энэ даабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаа гэхээр.

Иигэжэ шэнэ, түрүү технологиин ашаар эндэ ажалай бүтээсэ ходо дээшэлнэ. Урдань нэгэ ротор бүхэли халаан соо бүтээгдэдэг байгаа һаа, мүнөө нэгэ халаанда 20 гаран шэнэ ротор бэлэн болгогдоно. Мүн тэдэнэй өөрынь үнэ гурба дахин хямдаруулагдаа.

Тус цехэй коллектив һайндэрөө ажалай ехэ бэлэгээр угтахань. Болзорһоо урид бүтээгдэһэн 16 электродвигатель химическэ промышленностьда эльгээгдээ. Апрелиин түсэб уридшалан дүүргээд, даабариһаа гадуур хоёр электродвигатель бүтээгдэхэеэ байна.

В. ОСТРОВСКИЙ.

ҺҮН ҺАНААГААР ДЭЭШЭЛХЭ БЭШЭЛ

1400 ЦЕНТНЕР. Энэ жэлэй түрүүшын гурбан һарада Тоорын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз эды шэнээн һү гүрэндөө худалдаха түсэбтэй байгаа. Тэрэ сагынь үнгэрөө, үрэ дүншье гаргагдаа. Гансал артель түсэбөө дүүргээгүй байшоо. Эндэ бүхыдөө 1166 центнер һүн худалдагдаа гэхэ гү, али тэрэнь кварталай түсэбэй 83,2 процентнь болоно.

Ямар шалтагаанһаа боложо, колхоз иимэ байдалда орооб? Үбэлэй сагта һү һаалиие дээшэлүүлхэ, мүн гүрэндэ ехээр худалдаха арга боломжо колхоздо байгаа гү? Тэрэ арга боломжонь хэр зэргэ хэрэглэгдээб?

Эдэ асуудалнуудта харюусахын тула артелиин фермэнүүд дээгүүр ябажа, ажалай эмхидхэл, һаалишадай хүдэлмэритэй зарим тэды танилсаха хэрэгтэй болоно.

Доодо-Тоёдой фермэ колхозой правлениһээ оройдоол хахад модоной газарта байдаг. Контороһоо гараад, шулуу дэбдиһэн дардам харгы гаталаад, гэшхэлһээр, хүлэрэншьегүй тэндэ хүрэшэхэ жэшээтэй юм.

Энэмнай томохон фермэ. 174 толгой үхэр мал, тэрэ тоодо үнеэдынь — 150 толгой. Жэлэй эхинһээ хойшо эндэ 38664 килограмм һүн һаагдаа гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 257 килограмм һаагдаа. Багал гээшэ ааб даа. Тоолоодшье үзэе. Үнеэн бүриһөө арай шамай гэжэ үдэртөө 2,6 килограмм һүн һаагдаһан болоно бшуу.

Юундэ иигэнэ гээшэб?

Тэрэниие тайлбарилаад туршахын тула нэгэ иимэ ушар дурдая. Мартын 20-һоо апрелиин түрүүшын үдэрнүүд хүрэтэр фермэ дээрэ һолоомо огто асарагдаагүй. Теэд һолоомоной байгаашье хадань, тэрэнээ шанаржуулжа, буйлуулан эдюулдэггүй. Хорёо соогуур үрин-таран хаяад лэ, хэрэг дүүргэнэ.

Харин фермые даагша Демид Матуев өөрөө ехэл һанаа амархан, үгаа налгай, тэнюун хүн. Хирэ хирэ болоод, хүндэ харагдахагүй, ажалаа хаяад хэдэн хоногоор үгы болошодог.

— Ши һү тушаажа абаарайл даа, — гэжэ тэжээл буйлуулагшада захяад, һөөргөөшье харангүй ошохо.

Тиимэ дээрэһээнь һаалишад һалбулхан һалиралдажа, эртэ, орой хамаагүй, ажалдаа дуратайдаа ерэхэ, дурагүйдөө ерэдэггүй.

Мүн Хүлэрэй фермэ бүхыдөө март соо 8400 килограмм һү һааха байгаа.

Теэд тэрэнь дүүргэгдээгүй. 8257 килограмм һаагдаа гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 102 килограмм абтаа. Түсэб дүүргэгдэхэ аад, оройдоол 143 килограмм дуташоо. Энэнь хадаа һаагдажа байгаа үнеэдтэнь һара соо үдэрэй 2,7 килограмм хүртэнэ. Үдэртэ үнеэнэй 100-гаадшье граммаар һүень дээшэлүүлбэл, һарын түсэб үлүүлэн дүүргэгдэхэ һэн.

Силосэй нүхэн фермынгээ хажууда юм. Мүнөө тэндэнь гутаһан тэжээл обоо болдог болошоод хэбтэнэ. Юуб гэхэдэ, бүхы нүхэн сооха силос дээрэһээ метр болохоор гутажа үжэшоо. Намар тэрэнь һайнаар дарагдаагүй, һулахаар хэгдэһэн байгаа бшуу. Багаар хэлэхэдэ, 100 гаран тонно тэжээл хосороо. Бидэнэй һанахада, энэ силосые оро̄олто таряанаар холёод, амта шэмэтэй болгоод, малда яһала эдюулмээр. Теэд тиигэнэгүй.

— Һолоомоёо халуун уураар шанаржуулна, буйлуулнагүй гүт?

Иимэ асуудал ондоо фермэ дээрэ табибалшни, хүнүүд энеэжэш магад. «Юундэ шанаржуулангүй, минии үгэхэ һэмбибди» гэхэл байгаа. Харин эндэхи Хүлэрэй фермэдэ энэ асуудал тайтайхан, бэлээр харюусахаар бэшэ байшоо. Түрүү һаалишан Ринчин Галсановашье нэгэ бага марган татажа, харюусана:

— Тиигэнэбди. Һүүлэй 6—7 үдэр һолоомо шанаржуулаагүйбди...

Шалгаха баатай бологдоо. Иимэ юумэн элирбэ. Тэжээл буйлуулха гэрэй хажуудахи һолоомо ууралтуулан шанаржуулха, багтааса ехэтэй модон абдар-хайрсаг нээжэ үзэбэбди. Һолоомонь эгээ оёортоо хүрэтэр хуурай. Уралай үнэршьегүй. Юундэ тиимэ юм ааб? Тэжээл буйлуулха ехэ амһартаһаа һолоомоной хайрсаг уруу оройһон түмэр сорго хоолойнь тон нариихан. Тэрэнь уурал табидаггүй. Тиимэ дээрэһээнь тэжээлшье шанаржанагүй, дэбтэжэ зөөлэрнэгүй. Энэмнай ихэдээл һолоомо буйлуулаабди гэжэ нюдэ бүрлэһэн, бэеэ мэхэлһэн хэрэг болоно.

Тэжээлээ мочевинээр шанаржуулха тухай хэлэхэ юумэшьегүй. Тэрэнь мартын тэнгэһээ хойшо огто мартагданхай. Иигэжэл үдэрһөө үдэртэ олохон килограмм, һүн гээгдэнэл ха юм. Эдэл дутагаануудынь.

Энэнэн хажуугаар тус фер һаалгаар бүришье ехээр һаалишад бии. Хэрбээ тэд чин Галсановаһаа жэшээ дэлөө һаа, кварталайнгаа т бэл дүүргэхэ байгаа.

Хойто-Харһан, Дунда-Х фермэнүүд дээрэхи байра баһал имэрхүү (фермэнүүд шанар А. Тохорова, Г. Силосынь барагданхай, шье шанаржуулна, буйлу Ядахадаа поли дээрэһээ тар саганнь асараншьегүй бай Дунда-Харһанай фермэ дээр мо уралда дэбтээхэ, буйлу һэн модон ехэ ханза-хайрсаг юумэн хэгдэһэн аад, т уралай орохо сорогошьегүй.

Үнеэдээ иимэ хямдахан эдеэлүүлжэ, обёосой шанга дууг уулгаад, үбһэ урам үргэнэ. Тиимэ хадаа Дунд най фермынхидэй март һ үнеэн бүриһөө миил 82 к һү абаһаниинь гайхалгүй.

Эдэ мэтые олон табаар яалайб. Баһал тон адли байдалда Намарзаанай, Тоор мэнүүд оронхой. Нэгэдэхи һүүлшын һарада үнеэнһээ 7 грамм, нүгөөдэдэнь — 73 к һү һаагдаа.

Эдэ бүхы баримтануудые байхадаа, иимэ тобшолол хэ тай болоно. Ленинэй нэрэмж хозойхид мүнөө болотор һ түлөө бодото һайнаар тэмс лээдүй.

Апрелиин 5-да болоһон шадай сутлаан дээрэ колхо лагша зоотехник Владими мин бүхы алдуу эндүүгээ соо усадхаад, һү һаалиие лүүлхэ аргатай байнабди г дүүлээ. Тэжээл хоолшые үгэхэдөө эрхимээр буйлуул наржуулха, мочевинэ хэрэг хайгаашье дурдаа.

Л. ХОРЕН
Ленинэй нэрэмжэтэ кол партийно-гүрэнэй хин туһалха бүлэгэй түрүү
Б. МАШКИН
«Саян» газе хүдэлмэрил
Түнхэнэй үйлэдбэриин у

ХҮДӨӨГЭЙ БАРИЛГАШАД ЭЛИДХЭНЭ

Майн һайндэрые ажалай амжалтатайгаар угтаха, хүдөө тосхонуудай ажалшадта һайндэрэй бэлэг бариха гэжэ тэмсэжэ байһан «Бурятцелинстрой» трестын барилгашадай олониинь һайн үрэ дүн туйлаба.

Һайндэрэй урдахана Ивалга тосхондо 36 байратай шэнэ гэр ашаглалгада тушаагдаа. Энээнһээ урда иимэ гэр эндэ үгы байһан. Олон дабхартай, ажалшадай мүнөө үеын эрилтэ хангахаар баригдаһан энэ шэнэ гэртэ республикын туршалгын станциин хүдэлмэришэд, алба хаагшад, научна хүдэлмэрилэгшэд түбхинэбэ.

Сэлэнгын зүүн эрьедэ 10 байратай гэр ашаглалгада тушаагдаа. Эрхирэгэй, Онохойн совхозуудай хүдэлмэришэдэй зөөжэ орохо шэнэ гэрнүүд баригдажа дүүргэгдэбэ. Худөөгэй барилгашад түрүүшын кварталай туршада 1455 дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада тушааха даабаря 1639 дүрбэлжэн метртэ хүргэһэн байна.

Худөөгэй барилгашад городой барилга-хабсаралгын управленинүүдэй түрүүшүүлэй дүй дүршэл, шэнэ арга халан абалсахые оролдон, комплексно бригадануудые эмхидхэнэ, ажахын тоосоондо орожо байна. Жэшээлхэдэ, трестын Улаан-Үдын барилгахабсаралгын управлениин Петрас Ремовичус, Павел Белых гэгшэдэй даадаг комплексно бригаданууд ажахын тоосоондо орожо, ажалаа шэнээр эмхидхэдэг болоһон юм.

Ю. ПАРИЛОВ,
1-дэхи СМУ-гай ахалагша экономист.

Загарайн промышленна зонодохи Элхиин автомашина заһабаридаг заводой механическа цехэй токарь Константин Нестерович Елизов ходол һайнаар хүдэлжэ, халаан бүриингөө даабари 109 процент хүрэтэр дүүргэдэг юм. Зураг дээрэ: нүхэр Елизов.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЛЕНИНСКЭ ШАНГАЙ ЛАУРЕАДУУД

...М. АРУТЮНЯН. А. В. БУЙВОЛОВ. В. М. ГЛУШКО. А. И. МАЛЬЦЕВ. Б. В. ПЕРФИЛЬЕВ. В. И. УЛЬЯНИЩЕВ. В. А. КОТЕЛЬНИКОВ. В. М. ДУБРОВИН.

М. Д. КИСЛИК. Г. М. ПЕТРОВ.

...ЖАЛШАДЫЕ ХАНГАХА АРЮУН УЯЛГАМНАЙ

...ажахын ажалшадые хэрэг-...бараагаар саг болзор соонь ...гээшэ тон шухала. Бидэ, ...най райпотребсоюзай, хү-...шэд, ажалшадые хангаха ...бүхы шадалаараа оролдоно ... Тиихэтэй хамта ажал, ...най һайн лэ байна гэжэ ...орхиха юумэмнай үгыл бай-...

...жэлэй эндүү алдуу, дутуу ...дые усадхажа, байгша ондо ...шэнэ хүсэтэйгөөр ажаллаха—...ярилго. Тиимэһээ мүнөө үедэ ...райпотребсоюзай хүдэлмэри-...уялгаяа хэр дүүргэжэ ...байһан асуудалда тобшохон ...тахые хүсэгдэнэ.

...нютагай ажалшадые хан-...лаар манай автолавканууд ...үниие мэдэнгүй гүйлгэлдэнэ. ...жолоошод—наймаалагшад ...никова (Улан нютаг), Елшин ...шан), Кашапов (Баянгол), ...(Хара Модон) гэгшэдэй ...автолавка бүхэн отара, ...нуд дээгүүр наймаалагша-...кнуудые эмхидхээ юм. Энэ ...үдтэ ажалшадай шухала хэ-...зүйлнүүд байдаг, автолав-...нинаа ерэтэр энэ киоск ни-...эд бараа худалдажа шада-...шод-наймаалагшад удаада-...нандаа ерэхэдээ, киоскнуу-...хала хэрэгсэлнүүдээр хан-...дадаг зантай юм. Мүнөө үедэ ...тэлэй 27 ларёк хүдэлнэ.

...дүй дүршэл 1963 ондо ехээр ...гүй байгаашамнай манай ...алдуу байгаа бшуу. Мүнөө ...ажахын худалдаа наймаанай ...рилэгшэд 1964 оной 1-дэ-...талай түсэбые холо үлүүлэн...

...нютагай ажалшадые үшөө ...хангахын тулада тосхон, ...үдай магазинуудай ажалай ...һүүлэй үедэ ондоо болго-...набди. Магазин бүхэн недели-...гү, али хоёр дахин хүдөө ...эд бараа худалдаха дүүрэн ...можотой ха юм. Энэ дүй ...үргэнөөр хэрэглэгдэжэ эхи-...нэнһээ уламжалан автолавка-...малшад дээгүүр оло дахин ...болоһон. Жолоошод-наймаа-...малшад, хонишодой захилаар ...эд бараа, хэрэгсэл: хубсаһа

угаадаг машина, орон шэрээ, диван, хибэс, одеяла, подушка гэхэ мэтэнүүдые асардаг юм. Мүнөө уһа голой мүльһэнэй һалаха уеэр хүшэрхэн байдал тохёолдоно. Жэшээлхэдэ, Баргажанай совхозой зарим газараар машина ябажа шадахаяа болишоно. Тиихэдэнь бидэ гурбан газарта наймаалагшагүй ларегуудые нээһэн байнабди.

Жэлһээ жэлдэ хүн зоной эрилтэ ургана. Тиимэһээ шэнэ шэнэ магазинуудые бариха хэрэг гарана. 1963 ондо манай аймагта 3 магазин нээгдэһэн юм. Мүнөө 1964 ондо 2 сельмаг, номой 1 магазин нээгдэхээр хараалагдана. 2 магазин тусхай эд бараа худалдаха аргатай болохонь. 5 магазинуудта шэнэ түхэлэй витринэ, шэнэ түхеэрэлгэ хэгдэхэ. Шэнэ магазинуудые барилга тиибэшье унжагайрна. Гансал XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз магазин барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Уланай сельпогойхид байгша оной хоёрдохи кварталда шэнэ хоёр магазин энэ колхозой хүсөөр ашаглалгада үгэхэнь. Харин барилгын управлени барилгануудые удаа-руулһан зандаа. Элһэтэ тосхондо нэгэ магазин хоёр жэлэй туршада баригдаа юм. Энэмнай бүтэхэгүй ябадал гээшэ ааб даа. Баргажан тосхондо хилээмэнэй пекарни баригдажа дүүрэһэн аад, мүртэйгөөр хүдэлнэгүй. Пекарни уһаар мууса хангагдана, ходо зайн гал унтаршана. Үрөө гэжэ газарта хилээмэ бариха пекарни дүүрэжэ байһан аад, трансформаторгүй дээрэһээ һаатажа байна. Барилгын управлени хэзээ хэмжээ абажа, эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхан, манай ажалые хүнгэрүүлхэ гээшэб?

Хабарай тарилгын халуун хаһа тулажа ерэбэ. Хаа хаанагүй борнойлго, хахалалга, тарилгашье эхилээ. Энэ үедэ Улаан-Үдэтэй бидэниие холбоһон харгыда һаад ушарал тохёолдожо магадгүй. Тиибэшье бүхы хүсэ оролдолгоёо элсүүлхэбди. Шухала эд бараан хэр асаргаданаб? Эндэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Буркоопсоюзай баазынхид биднэй захиһан эдеэ хоолой зүйл, эд бараа ёһоор эльгээнэгүй. Һаяхан Буркоопсоюзаархин хэдэн олон подушкын гадар, хэндэшье хэрэггүй оройбшо малгай, 100 хайрсаг сливын джем эльгээгээ. Яахашье аргагүй һөөргэнь эльгээхэ баатай болоо һэмди. Иимэ ябадалнууд Буркоопсоюзай баазынхидай зүгһөө оло дахин үзэгдэнэ.

Хабарай тарилгын үедэ манай ажалай харюусалга бүришье ехэ. Аймаг сооxи магазинуудынай энэ хаһада тааруулагдаһан гуримда оробо. Поли дээрэ үдэр һүнигүй ажаллажа байһан механизаторнуудые хангахын тула 19 магазин, 8 автолавка, наймаалагшагүй 13 ларек ажал хүдэлмэриингөө түсэб, график табяад ажаллажа байна. Худалдаа наймаанай 540 хүдэлмэрилэгшэд хабарай тарилгын үедэ эршэмтэйгээр ажаллана.

1-дэхи кварталай дүн хаража үзэхэдэ, Баянголой, Баргажанай, Уланай сельпонууд түрүүлжэ ябана. Бүхыдөө райпотребсоюзнай эд бараа худалдаха түсэбөө 103 процент дүүргэбэ.

Ажалшадые эд бараа, эдеэ хоолоор хангаха уялгаяа арюунаар бэелүүлхын түлөө унаһан малгайгаа абангүй тэмсэжэ, жэлэй түсэбые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэбди.

И. ЗВЕРКОВ,
Баргажанай райпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ.

ШАГНАЛАЙ ДЭЭЖЭ —БАЯСХАЛАН

«Һанамжа, дурадхалнуудые бэшэхэ дэбтэр» аалихан иранабди. «Хүндэтэ хирург Афанасий Прокопьевич Махановта үнэн зүрхэ сэдьхэлһээ баяр хүргэнэбди. Тэрэнэй ашаар аюулта үбшэнэй һабарһаа мултарбабди».
Гармаев, Базаров.

Иимэрхүүгээр бэшэгдэһэн баясхалангуудай олон гээшэнь! Совхозой хонишод, малшадшье бэшэнэ, алба хаагшад, хүдэлмэришэдшье баяраа хүргэнэ.

Яруунын аймагай Тэлэмбын больницын намтар уташье бэшэ юм. 1963 оной намар тэрэ нээгдээ һэн. Тиибэшье энэ богонихон болзор соо больницын коллектив эбтэй эетэйгээр ажаллажашье, амаржашье шадаха байһанаа харуулаа. Малай үбэлжэлгын хатуу хаһада энэ больницаархин врач Афанасий Прокопьевич Махановай ударидалга доро «Комсомольский» совхозой отара, гүүртэнүүд дээгүүр ходо ябадаг һэн. Тиимэл хадань гансашье үбшэлһэн хүнүүд бэшэ, харин элүүршье хүнүүд тэдэнэй ажал, оролдолгые һайн мэдэхэ байна ха юм. Үбэлэй хүйтэниие хүйтэн гэнгүй, хабарай хагсууе хабатай дабан, Тэлэмбэ тосхонһоо 40—45 модоной газарнуудта оршодог малшадта ошодог, эмнэлгын хүдэлмэри ябуулдаг, санбюллетень гаргадаг, медицинскэ аптечкэ эмхидхэдэг.

Медсестранууд Альбина Николаевна Ставинская, Надежда Васильевна Ачиссова, Татьяна Ивановна Муратова гэгшэдэй гаргадаг оролдолго ехэ. Энхэргэн, нархай, урин хүнэй гар эм дом шэнги болошонхой ха юм. Эдеэ шанагшад Ланцева Зубарева хоёрто гансал магтаалай үгэнүүдые хэлэлтэй.

Эдэгээд гаража ошоһон хүн бүхэн баяраа хүргэнэ. Главна врач нүхэр Махановай хүтэлбэри доро амжалтатайгаар ажаллажа байһан энэ коллектив мүнөө үедэ тарилгашадта туһалхаар түгэс бэлэн болонхой. Полевой стануудаар ябаха тусхай гурим табигданхай, стан бүхэндэ эмхидхэгдэхэ медицинскэ аптечкэнүүдые «Комсомольский» совхоз худалдан абаа.

— Хэһэн ажалнайшье тиимэ ехэ бэшэл даа. Энэ байна, хара гэжэ хэлэхэ юумэ байхагүй. Зүгөөр хүнүүдэй баясхалан эгээ ехэ шагналаймнай дээжэ. Бэшэ юуншье хэрэггүй,—гэжэ главна врач нүхэр Маханов хөөрэжэ байгаа һэн.

В. АЛСЫЕВА.
хүдөө бэшэгшэ.

Тэлэмбэ.

«КОЛХОЗОЙНГОО НЭРЭ НЭРЛҮҮЛЭЛСЭХЭБ»

Коммунист Цыбикжап Дымпилов Захааминай «Байгал» колхозой барилгашадай бригадын бригадир. Нүхэр Дымпилов бага наһанһаа һүхэ барижа модо сабшажа һураһан дүршэлтэй. Тэрэнь мүнөө барилгын хүдэлмэридэ ябахадань туһа болоо. Нүхэр Дымпилов барилгын ямаршье нарин нягта хүдэлмэри хэжэ шадаха дархан.

Колхознигуудай һууха шэнэ гэрнүүд, малай байранууд ехэнхидээ тэрэнэй гараар, тэрэнэй заабаряар бодхоогдодог. Бэрхэ дархантай хүдэлһэн хүнүүд тэрэнэй мэргэжэлдэ һуража, нилээд дүршэл шадабари олоно. Жэшээлхэдэ, Дамдин Ламаев, Николай Ендонов, Владимир Дылыков болон бусад залуушуул яһала бэрхэ дархашуул болоо.

Мүнөө дархашуулай энэ бригада Оронгодой, Тудхалта нютагуудта малшадай байха байрын гэрнүүдые барихаяа гараба. Энэ эрхим дархан иигэжэ омогтойгоор мэдүүлнэ: «Түрэл «Байгал» колхозойнгоо коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ нэрлүүлэлсэхын түлөө тэмсэхэбди».

В. БАДМАЕВ.

Социалис оронуудаар

ГЕОЛОГУУД ШЭНЖЭЛЭЛГЭЕЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛҺЭЭР

БУХАРЕСТ. (АПН) Геологуудай шэнжэлһэн газарнуудые арадай Румыниин карта дээрэ тэмдэглээ һаа, тэдэнэрэй ябаа үзөөгүй газар гэжэ үгы ха. Гансахан һүүлэй дүрбэн жэлэй хугасаа соо 9 миллиард шахуу лей мүнгэн геологуудай шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ һомологдоо. Энэнь 1954—1959 онойхиһоо 70 процентээр ехэ болоно. Мүнөө шэнжэлэлгын хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана, Румыниин газарай шэнэ шэнэ баялигууд олдоно.

Геологууд мүнөө үеын шэнэ техникээр зэбсэгжэнхэй. Үрэмдэлгын хүдэлмэридэ алмаз хэрэглэхэ, нефтиин скважина руу агаар бүлэжэ оруулха гэхэ мэтэ шэнэ аргануудые шэнжэлэлгэдээ үргэнөөр хэрэглэнэ.

ЭДИРШҮҮЛЭЙ БАРИЛГА

БЕЛГРАД. (Танюг-АПН). Эдэ үдэрнүүдтэ Лима, Тары мүрэнүүдэй (Черногори) оршондохи газарнуудаар хүл хөөрсэгэнөөн болоно, хүхюун абяан дуулдана. Газар малтадаг машинануудай гүнгинөөн, ашаанай машинануудай хүлгөөн, залуу хүбүүд, басагадай хүхюу хөөрэлдөөнэй эгэшэг аялгын зэдэлхэнь дуулдана.

Югославиин бүхы нютагуудһаа 25 мянган хүбүүд, басагад иишэ ерэнхэй. Хари гүрэнүүдһээ үшөө 600 залуу хүдэлмэришэд, студентнүүд туһалхаяа ерэхэ юм. Эндэмнай Колашин-Биело-Поле гэжэ Адриатическа автомобильна харгын нэгэ участогай барилга эхилээ.

Шэнэ харгы 700 километр газарта Адриатическа далайн үзэсхэлэн гоё газарнуудаар гараха, Черногориин хада уулата, хабшуу хонхор газарнуудта 300 километр газарта һунаха юм. Энэ харгы арадай ажахыда, мүн туризм хүгжөөлгэдэ ехэ удха шанартай.

АРХЕОЛОГУУДАЙ ОЛЗО

УЛААН-БААТАР. (АПН-эй корр.). Оронойнгоо түүхэ шэнжэлхын тула Монголой эрдэмтэд Гоби гэдэг сүл тала руу, Алтайн хадануудта гаранхай.

Монголой археологууд Н. Сэр-Оджав, Ц. Доржсүрэн, Д. Дорж хари гүрэнүүдэй эрдэмтэдтэй—Советскэ Союзай профессор А. П. Окладников, немец эрдэмтэ Шуберт, Венгриин археолог Н. Эрдэй, болон бусад оронуудай эрдэмтэдтэй хамта һүүлэй жэлнүүдтэ тон шухала научна тодорхойлолгонуудые хэһэн байна.

1947 он хүрэтэр республика дотороо эртэ урдын 47 һуурин газарнуудые олонхой. Орхон мүрэнэй эрьедэ шулуун зэбсэгтэ галабай мастерскойнуудые малтажа гаргаһан, Урда Гобиин аймагта 50 мянган жэлэй саада тээ һууһан зоной байра, мастерскойн зарим хэрэгсэлнүүд олдоо. Хүниие хүдөөлүүлһэн газарай хабсагайнуудта скиф, тюрк, монгол зурагуудые археологууд олоһон байна.

ОЛОН ГҮРЭНҮҮДЭЙ ЗАХИЛААР

ПРАГА. (АПН-Прагокресс). Ороной машина бүтээлгын томо предприятинуудай нэгэн—Бланско городой Георгий Димитровой нэрэмжэтэ завод гадаадада худалдагдаха гидротурбинануудые бүтээнэ. Германиин Демократическа Республикын захиһан хүсэтэ турбина эндэ хабсаргажа дүүргэбэ. Тус завод Латиин Америкын гүрэнүүдэй, Сүлөөтэ аралай захилаар гидростанцинуудай турбинануудые бүтээнэ.

ТҮРЭҺЭН ГАЗАРЫНЬ — ОСВЕНЦИМ

Түрэһэн газарынь — Освенцимэй һуреэтэ лагерь, түрэһэн жэл, һара, үдэрынь—1944 оной апрелиин 15. Польшын Арадай Республикын эрхэтэн Анджей Нововейскиин паспорт дээрэ бэшэгдэнхэй. Гитлерэй «үхэлэй фабрикада» тамын зоболон үзэһэн энэ эдир хүн түрэһөөр 20 жэл... гээ ойе һаяхан тэмдэглээ.

Тэрэнэй эсэгые гестапынхидай зобоожо туляажа байха үедэнь, Анджей түби дэлхэйдэ түрэһэн байгаа. Эхэнь Германи руу эльгээгдээд, үлэсхэлэн хооһон байдалһаа туража үхэһэн юм. Хаалтада байгшадай туһаламжаар Нововейский хэдэн зуугаад мянган үхибүүдэй хуби заяае алгасан гараһан байха юм.

Хаалтада байгшад энэ хүбүүе абарха гэжэ оролдон, нэрэ, обогыень, түрэһэн һара, үдэрыень бэшэһэн саарһа хүлдэнь уяад, Анджейе бүдэй таһархай соо орёожо, ашаанай вагонһоо газаашань хаяжархиһан байгаа хаш. Түмэр замшад тэрэниие олоод, Краков город абаашаһан юм. Хоёрхон һаратай Анджейе тэндэхи Мария Брандыс хүмүүжүүлхэеэ абаһан байгаа.

Анджей Нововейский дунда һургуули дүүргээд, мүнөө Краковай түмэр замай техникумдэ орохоор бэлдэжэ байна.

В. КУЗНЕЦОВ,
ТАСС-ай корреспондент.
Варшава.

...ТЕЛЕФОНООР ХӨӨРЭЛДЭХЭ ГЭХЭДЭ...

...о город ошохо гэхэдэ ав-...самолёт бии. Амар бо-...хой. Хаа хаанагүй айма-...б, совхоз, колхозууд дээ-...автомат-телефонууд тод-...жо байһан һурагтай.
...ин манай Зэдын айма-...амни (XXII партсъездын ...жэтэ колхоз) тосхонһоо ...павловка руу хонходохо ...туршаад үзыт. Хүшэрхэн ...Ямар нэгэн яаралай, ал-...хэрэгэй гарахада, теле-...наяргабал, бүхэли үдэ-...һууха, хүлеэхэ баатай ...додог. Юундэб гэхэдэ, ...зургаануудта телефон ...дээрэһээ ходо сүлөөгүй ..., дуугаралсабалшни, ...дуулдахагүй.
...тай гээшэб, Зэдын болон Захааминай аймагай хэлхеэ холбооной конторынхид хэлэжэ үгэхэ аалам. Тэсэхын аргагүй.

Г. ТУГУТОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

...ЭРХЭ ҺААЛИШАН

...РАГ ДЭЭРЭ: Ахын аймагай ...Аха» колхозой эрхим ... Хама-Сырен Лопсонов-...гарова. Колхоздоо 20 гаран ... һаалишанаар ажаллаха-... һааха түсэбөө жэлһээ ... үлүүлэн дүүргэдэг юм. ...Дугарова гансашье колхоз ...бэшэ, харин аймаг доторoo ... ябадаг.

П. Жужаевай фото.

АРАДУУД ХҮГЖЭЛТЫНГӨӨ ЗАМ ШЭЛЭНЭ

Ази, Африкын, Латиин Америкын залуу оронуудай хэдэн зуун миллион хүн зон мүнөө үедэ хүгжэлтынгөө түүхэтэ шатада тулажа ерээд байна. Дотоодын социальна шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ зорилгонууд мүнөө ээлжээндэ табигданхай. Капитализмын замаар гү, али социализмын замаар дабшаха гү гэһэн түүхэтэ зорилгонууд сүлөөрһэн арадуудай үмэнэ мүнөө табигдаад байха юм.

Капитализмын талада орохыень буржуазна номнолшод арадуудые ехээр идхадаг. Капитализмые тэдэнэр ёһотойл нэрээрнь нэрлэдэггүй, харин «индустриальна общество», «демократическа капитализм», «гурбадахи замаар дабшаха общество» гэхэ мэтээр гоёон нэрлэжэ мэхэ хэдэг байха юм. Хуушанай байгуулалтые магтагшад хэршье шадамараар мэхэ гаргаа һаа, экономическа талаараа һулаар хүгжэнги оронуудай арадуудай зүгһөө эрид шууд буруушаагдадаг капитализмын хархис удхые далдалан нюужа шаданагүй. «Демократическа капитализм» гэдэг уршагта үзэл бодол хадаа олониитэ ажалшадые мүлжэжэ байха ябадалые далдалһан халхабша болоно үгэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, Алжирай «Альже республикэн» гэжэ газетэ тон зүбөөр иигэжэ тэмдэглэһэн байна: «Гурбадахи зам гэжэ байхагүй, энэ хадаа манай үүдээрээ түлхижэ гаргаһан, тиигээд сонхоорнай орохые мүнөө эрмэлзэжэ байһан этэгээдүүдэй аша туһые империалис ёһоор далдалан нюуһан ябадал болоно. Социализм тээшэ дабшаха гансахан лэ зам бии: энэ хадаа мүлжэгшэдтэ эсэргүүсэн тэмсэдэг, мүлжүүлэгшэдтэ түшэглэдэг зам болоно».

Эдэ үгэнүүдэй тон зүб байһые экономическа талаараа һулаар хүгжэнги хэдэн олон Латиин Америкын оронуудай жэшээ гэршэлэн харуулжа үгэнэ. Тэндэ капитализм нилээд горитойгоор хүгжэнхэй. Испано-португальска эзэрхэлгэдэ эсэргүү сүлөөрэлгын революцинууд зуун таби шахуу жэлэй урда тээ энэ түби дээрэ болоһон юм. Гэбэшье Европын шэрүүн шанга булимтарагшадай орондо «үмөөрэгшэ», «хойто талынь һайн хүршэ» гэһэн үгэнүүдээр өөрыгөө далдалһан Америкын колонизаторнууд ерэһэн байгаа. Тэрэ Латиин Америкын оронуудые өөһэдынгөө колони шахуу газар нютагууд болгоод, жэл бүхэндэ олон миллиард долларой олзо оруулдаг байна. Зүгөөр энэ үргэн ехэ түбиин зон тон үгытэй ядуугаар ажаһуудаг зангаараа. Капитализм хадаа нютагай буржуазин болон томо помещигүүдэй дундаһаа имагтал үсөөхэн бүлэг хүнүүдые баяжуулһан байха юм.

Ороноо капиталис бэшэ замаар хүгжөөхэ үндэһэ һуури байгуулха, үргэн олон ажалшадай ажабайдал һайжаруулха зорилготой нэгэшье шухала хэмжээ ябуулгые гадаадын болон дотоодын томо капиталтай эрид шангаар тэмсэнгүйгөөр бэелүүлхэ аргагүй гэжэ ажабайдал харуулжа үгэнэ.

Капиталис бэшэ замаар хүгжэхэ гээшэ ямар удхатайб? Тэрэниие социализм байгуулгатай заримдаа адлидхадаг байха юм. Гэбэшье иигэжэ тайлбарилгые зүбшөөжэ болохогүй байна. Капиталис бэшэ замаар хүгжэхэ гээшэ национальна демократиин гүрэн байгуулха, колониализмын болон феодализмын эзэрхэлгые усадхаха, тиихэдээ, орон доторхи капиталис этэгээдүүдэй хүгжэлтые хизаарлаха зорилготой хэдэн олон революционно хэмжээ ябуулгануудые абаха ябадал болоно. Энэ хадаа социализмые материальна талаар бэлэдхэлгэ болоно, харин социализм байгуулга боложо шадахагүй байна; энэ хадаа национально-демократическа революциин социалис революци боложо шэлжэхэ түхэл маягай нэгэн болоно. Эсэсэй эсэстэ капиталис бэшэ замаар хүгжэлгэ капитализмын урда тээхи харилсаануудһаа хүниие хүнэй мүлжэдэггүй обществодо революционно ёһоор дамжан оролгые хүнгэдхэжэ шадаха байна. Харин тиихэдээ капиталис хүгжэлтые алгасан гараха болоно бшуу.

Жэшээлхэдэ, Бирмэдэ генерал Не Вин түрүүтэй Революционно Советэй правительство арбан дүрбэн гадаадын, арбан Бирмын энгэй капиталис банкнуудые гүрэнэй мэдэлдэ абаһан байха юм. Энэ хадаа оронойнгоо экономическа ажабайдалые тааруулан гуримшуулха хүсэн түгэс арга гүрэнэй мэдэлдэ үгөө. Арадай ажахын бүхы шахуу һалбаринуудтахи гүрэнэй мэдэлдэ ороһон сектор энгэй капиталые түрижэ байдаг. Бирмын хүдөө тосхонуудта мүн лэ шэнэ юумэнүүд боложо байнхай. Үри зээлиин түлөө таряашадай газар, гэр байра болон бусад зөөри абахыень баяшуул болон наймаашадые хориһон шанга хуули правительство гаргаһан байха юм. Орон дотор таряашадай кооперативууд байгуулагдаад, гүрэнэй зүгһөө урьһаламжа, үтэгжүүлгэ, хүдөө ажахын техникэ абадаг болоо.

Ази, Африкын бусад хэдэн сүлөөрһэн оронуудта — Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада, Ганада, Малида, Алжирта болон бусадта мүн лэ иимэ шэнжэтэй хэмжээнүүд абтана. Эдэ оронуудтахи гүрэнэй мэдэлэй сектор империализмда, зарим зэргээр капитализмда эсэргүү шэнжэтэй байха юм.

Алжирта Франциин колонистнуудай зөөриие бэшэжэ абахадань, 500 гаран промышленна предприятия, гурба шахуу миллион акр газар гүрэнэй мэдэлдэ ороо. Удахагүй нютагай томо баяшуулай зөөри гүрэнэй мэдэлдэ абтаха юм.

Хэдэ хэдэн сүлөөрһэн оронуудта капиталис бэшэ шэнжэтэй шэнэдхэлгэнүүд, национальна демократиин гүрэн байгуулха хараа шэглэл революционно демократиин, армиин дундаһаа, интеллигенциин, һурагшад залуушуулай, жэжэ наймаашадай, гар уралагшадай болон бусадай дундаһаа шалгаран гараһан хүнүүдэй хүтэлбэреэр бэелүүлэгдэдэг гэжэ тэмдэглэхэдэ ехэ һонирхолтой байна. Залуу гүрэнүүдтэхи пролетарска бэшэ уг гарбалтай эдэ бүлэг хүнүүдэй социализм тээшэ тэгүүлдэг болоһониинь манай үе сагай шэнжэ тэмдэг болоно гээшэ.

Революционно демократиин национальна социализм научна социализм үшөө боложо шадахагүй байна. Тэдэнэр марксистско-ленинскэ үзэл сурталые националис, утопис, шажанай болон бусад пролетарска бэшэ үзэл бодолтой худхалдуулдаг байха юм. Зүгөөр национальна социализмын гол юумэн гэхэдэ, олониитын дайшалхы ёһоной демократизм, капитализмые ехээр үзэн ядалга, мүлжэгшэдгүй общество байгуулхын тулада социалис гүрэнүүдэй дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхэ эрмэлзэлгэ болоно.

Ажалшадай материальна болон суртал бодолой эрхэ байдалые һайжаруулгада Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай туйлаһан үзэгдөөгүй ехэ амжалтанууд урдань колони байһан оронуудай бүхы хүн зондо угаа ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Бэе бэедээ эсэргүү хоёр социальна системын хоорондоо тэмсэжэ байһан, дэлхэйн хүгжэлтэдэ бүхы оронуудай хүдэлмэришэн ангиин шиидхэхы нүлөө үзүүлдэг эрхэ байдалда сүлөөрэлгын революцинууд болоно.

Дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй хүтэлбэрилхы, залан ударидахы хүсэн бологшо бүхы оронуудай хүдэлмэришэн анги национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе али болохоор дэмжэхэ гээшэ интернациональна уялгамнай болоно гэжэ тоолоно. Энэ дэмжэлгэ хадаа колониализмда эсэргүү революциин капитализмда эсэргүү революци боложо шэлжэхэ шухалын шухала нүхэсэл боложо үгэнэ.

Үнэндөөшье, ОАР, Бирмэ, Индонези, Алжир, Гана болон Цейлондо хэгдэһэн империализмда эсэргүү шэнэдхэлгэнүүд социалис хани нэгэдэлэй оронуудай дэмжэлгээр бэелүүлэгдэһэн байна бшуу.

Капиталис бэшэ замаар хүгжэхэ материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгадань сүлөөрһэн оронуудта социалис оронууд сэгнэшэгүй ехэ туһаламжа үзүүлдэг. Хүгжэжэ байһан 40 орондо 1100 предприяти бодхолгодонь Советскэ Союз Экономическа Харилсан туһалалсалгын Советтэ хабаададаг оронуудтай хамта туһаламжа үзүүлнэ.

Капиталис бэшэ замаар хүгжэхын түлөө тэмсэлэй боложо байха үедэ Азиин, Африкын, Латиин Америкын залуу оронуудта кадрова пролетариат олон болоно, хатуужана. Хүдэлмэришэн анги сүлөөрэлгын революцинуудай үедэ хүтэлбэрилхы хүсэн боложо шадаашьегүй һаа, орон дотороо ехэ нүлөө үзүүлдэг болоо. Демократическа революциин социалис революци боложо шэлжэхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэн анги таряашадтай холбоо байгуулхадаа гол, эгээн эдэбхи ехэтэй хүсэниинь боложо, революционно демократида «дороһоонь өөдэ» баалалта хододоо хэдэг байна. Тиихэ ёһотойш болоно. Мүнөө үедэ экономическа талаараа һулаар хүгжэнги оронуудай национальна пролетариадай багахан отрядууд амяараа байдаг бэшэ, харин дэлхэйн хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй таһаршагүй хубинь болохо байһан дээрэһээ революционно түрүү дүй дүршэлыень бодото ябуулгадаа хэрэглэнэ.

Сүлөөрһэн оронуудай арадуудай национально-сүлөөрэлгын революци орёо, хэсүү бэрхэтэй замаар хүгжэдэг байха юм.

Агуу ехэ Ленин манай дэлхэйн мүнөөнэй үеые сэсэн мэргэнээр урид хаража, иигэжэ хэлээ бэлэй: «Бүхы нацинууд заатагүй социализмда орохо, зүгөөр тэдэнэр бултадаа нэгэн адляар орохогүй, харин тус бүридөө демократиин ямар нэгэн онсо түхэл маягые, пролетариадай диктатурын ямар нэгэн түхэл янзые, обществын ажабайдалай элдэб олон талые социалис ёһоор шэнэдхэн хубилгалгын ондо ондоо хурдабшалые харуулха байна».

Колониальна гуримай һандаран уналта, сүлөөрһэн оронуудай арадуудай капиталис бэшэ хүгжэлтын замда түргэнөөр оролго — ленинизмын үзэл сурталай илан мандалгын баһа нэгэ гайхамшагта жэшээ, тэрэнэй шэнэдхэхы болон зохёон байгуулхы хүсэнүүдэй гэршэ боложо үгэнэ.

ВЛАДИМИР ЛИ
(ТАСС).

СОВЕТСКЭ СОЮЗ—МАНАЙ ҮНЭН ХАНИ

Нил мүрэниие хааһан гайхамшаг үдэрые Арабуудай Нэгэдэмэл Республика энэ жэлэй май һарада баярай оршон байдалда тэмдэглэхэнь. Энээнтэй дашарамдуулан болохо найр ёһололдо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев байлсаха юм.

ОАР-һаа СССР-тэ байдаг онсо, бүрин эрхэтэ элшэн сайд Мохаммед Мурад Галеб АПН-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ мэдээсэбэ:

— Манай оронуудай хоорондо дипломатическа харилсаа тогтооһонһоо хойшо хори гаран жэл үнгэрөө. Теэд 1952 ондо Египедтэ революциин илан мандаһанһаа хойшо египед болон совет арадуудай хоорондохи хани барисаан бодото дээрээ һалбаран хүгжэжэ эхилээ һэн. Эгээл энэ сагһаа эхилжэ, ОАР СССР хоёрой хоорондо политическэ, экономическа, худалдаа наймаанай харилсаанай эхин табигдаа бэлэй.

Египедтэ болоһон революци хуушанай байгуулалтые үндэһөөрнь һандаан хубилгаа. Энэ түрүү хараа бодолтой шэнэдхэлгэнүүдыемнай Советскэ Союзай ойлгодог, дэмжэдэг байхадань, харин империалис гүрэнүүд тон дурагүйгөөр хандадаг байгаа. Эдэ гүрэнүүд политическэ, экономическа, сэрэгэй талааршье хашажа, өөһэдынгөө эзэмдэлгэ һэргээхын тула, шэнэ Египедые сэрэгэй политическэ союзда оруулха гэжэ оролдоһон юм. Харин шэнэ Египед тэдэ түримхэйнэрэй хобдог һанаашалгые эрид буруушаагаа. Тиихэдэнь баруун зүгэй гүрэнүүд Египедэй залуу республикада эсэргүү сэрэгэй добтолго хэхыень Израилиие тухирһан юм.

Тэрэ үеэр би СССР-тэ байгаа һэм. Советскэ правительство эрид шанга мэдүүлгэ хэжэ, эзэрхэг түримхэйшүүлэй амые татаа бэлэй. Манай арадай үнэн сэхэ тэмсэлые дэмжэһэн олон түмэн москвагайхидай демонстрацинууд һанаандам ороно. Тэрэ түбэгтэй үдэрнүүдтэ маниие дэмжэһэн Советскэ Союзай ябуулгые ОАР-ай арад зон хэзээшье мартахагүй.

1956 оной илалта ОАР-ай түүхэдэхи эрид хубилалта болоо бэлэй. Империализмда эсэргүү тэмсэлдээ илажа, бэеэ даанхай байдалаа хамгаалан, египет арадай харьяата Суэцкэ каналые бусаажа абаа һэмди. Энэ илалтамнай ОАР-ай арадые улам зоригжуулжа, политическэ болон экономическа шэнэдхэлгын шэнэ шатада гараха арга манда олгоо. Советскэ Союз энэ хэрэгтэмнай тон ехэ туһа хүргэһэн байна.

Гэхэ зуура баруун гүрэнүүд эдэ бүгэдэнһөө өөһэдтөө тобшолол хээгүй хаш. Эдэнэр сэрэгэй тулалдаанда булигдаад байхадаа, манай ороной экономическа харилсаае таһалха һанаатай хара та муухай арга хэрэглэһэн юм. Тэрэ алхамыень эзэрхэг түримхэй ябуулгын өөрсэ арга мүн гэжэ тайлбарилаа һэмди.

Иимэ хүшэр байдалда ороод байхадамнай хэн манда хани ёһоной туһаламжа үзүүлээб гэһэн асуудалда—Советскэ Союз туһалаа гэһэн нэгэл харюу үгэхэ байнаб! Абиртаһан сагтаа нүхэрэй һайниие мэдэхэш гэжэ зоной дунда хэлсэдэг. Совет арад манай тиимэл үнэн ханимнай болоно.

ОАР-ай арад зоной байдалые һайжаруулгада туһа хүргэхэ зорилготой экономическа, худалдаа наймаанай хэдэ хэдэн хэлсээнүүд манай оронуудай хоорондо баталагдаад, амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Саид-аль-Аали гэдэг үндэр хаалта (плотина) баригдажа байнхай. Советскэ Союз мүнгэ зөөреэр, техникээр манда ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Соёл болон эрдэм ухаанай туйлалтануудые харилсан абалсахын тула ехэ юумэ хэгдэнэ. ОАР-ай экономическа харилсаае таһалжа хашаха гэһэн империалистнуудай һэдэлгэнүүдынь буруу һүрөө.

Советскэ Союз — арабуудай үнэн хани мүн. Манда ушарһан олон бэрхэшээлые Советскэ Союзай ашаар лэ амжалтатай дабажа гараабди.

Асуандахи барилга тухай, арад зоноймнай аша туһада тэрэнэй ямар ехэ удха шанартай байһан тухайдань тодорхойгоор хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Асуан гээшэ 130 миллиард кубическа метр уһа багтааха туйлай ехэ сөөрэм болохо юм.

Энэмнай 2 миллион феддан газарые ундалуулха, тарилгын талмайе гурбанай нэгэ хубяарнь ехэ болгохо, 10 миллиард киловатт-час хямда сэнтэй электрын элшэ хүсэ үгэхэ байха.

Хеопсой 17 пирамида бүтээхын тула хэды ехэ хүдэлмэри хэгдээб, тиимэл хэмжээтэй хүдэлмэри Асуанай барилга дээрэ хэгдэхэ байна. Тэдэ пирамиданууд үхэһэн хүнүүдэй дурасхаалда бодхоогдодог байгаа һаань, харин манай гайхамшагта Асуан ОАР-ай эрхэ сүлөөтэ арадай, амиды хүнүүдэй аша туһада зорюулагдана гэжэ онсолон тэмдэглэхэ ёһотой байнаб.

Мүнөө сагай уласхоорондын үндэһэн шухала асуудалнуудаар манай правительствануудай адли хараа бодолтой байһаниинь ОАР Советскэ Союз хоёрой хоорондохи хани барисаае бэхижүүлгэдэ туһа дүхэм болоно гэжэ тэмдэглэлтэй. Эб найрамдалай түлөө, бүгэдэ ниитээрээ буу зэбсэгүүдые хурааха, тэрэ тоодо ядерна зэбсэг хорихын түлөө, бусадай газар дээрэ байһан хариин баазануудые усадхахын түлөө, амгалан ёһоор зэргэ оршохын, уласхоорондын худалдаа наймаа хүгжөөхын түлөө тэмсэлэй, мүн бусадшье асуудалнуудаар адли хараа бодол баримталдаг байнабди.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев СССР ОАР хоёрой хоорондохи мүнөөнэй хани һайн харилсаанай үүсхэлшэ мүн. Манай орондо тэрэниие ехээр хүндэлдэг, ехэ дуратай юм. Никита Сергеевич хэзээ манда айлшалжа ерэхэб? гэжэ Каиртахи танилнуудни намһаа ходо асуудаг һэн. Май һарада. Никита Сергеевичэй манда айлшалхаяа байһаниинь мүнөө мэдээжэ болоо. ОАР-ай арад зон хүндэтэ айлшанаа ехээр хүлеэжэ байна.

«Манай арадай хүндэтэ тала, хани холбоото арадай түлөөлэгшэ—Советскэ Союзай премьер-министр Никита Сергеевич Хрущевой Нил мүрэниие хааха гайхамшагта найр ёһололдо байлсаха болоһондонь ехэтэ баясанабди»,—гэжэ президент Гамаль Абдель Насер ОАР-ай Национальна суглаа нээхэдээ хэлээ һэн.

Президентын эдэ үгэнүүд нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

Н. С. Хрущевой ОАР-та аяншалга манай арадуудые улам нягтаар нүхэсүүлэн жагсааха, СССР ОАР хоёрой хоорондохи хани барисаае саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ туһалха байха гэжэ найданаб,—гээд, Мохаммед Мураб Галеб түгэсхэлдөө хэлэбэ.

(АПН).

ШЭНЭ ХҮСЭН НЭМЭБЭ

Буряадай хүдөө ажахын институт жэл бүри хэдэн олон элдэб [...] жэлтэдые бэлдэн гаргадаг юм. Хүдөө ажахые ашаг ехэтэйгээр хү[...] түүхэтэ удха шанартай хэрэгтэ тус институдай багшанар, эрдэм[...] ритэй хубитаяа оруулна.

Хайшан гэжэ хямда сэнтэй ороохо таряа, мяха, һү тоһо, [...] болон бусадые жэл бүхэндэ элбэг ехээр абаха гэжэ КПСС-эй Ц[...] ээлжээтэ февралиин Пленум гүнзэгыгөөр тэдорхойлоо. Парти[...] энэ холын хараата шиидхэбэриие бэелүүлхэ эрдэмтэ зоотехн[...] агрономууд һаяхан Улаан-Үдын хүдөө ажахын институт дүүр[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрдэмтэ агрономууд: зоотехнигүүд саашанхи ажал [...]гаа халуунаар зүбшэнэ.

Л. Гарм[...]

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Эб найрамдалай алтан медальнуудаар шагнагдаба

БУДАПЕШТ, апрелиин 28. (ТАСС). Элитэ ехэ ниитын ажал ябуулагшадые, эб найрамдалай түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэдые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй алтан медальнуудаар шагнаха гэһэн шиидхэбэри ВСМ-эй Президиум эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй эхилһээр 15 жэлэй ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулан гаргаһан байна.

Шан абагшадай дунда иимэ хүнүүд бии—Кентерберийскэ сүмые эрхилэгшэ урдань байһан Хьюлетт Джонсон, Италиин политическэ ажал ябуулагша Фердинандо Тарджетти, эб найрамдалай түлөө хүдэлөөе эмхидхэлсэгшэдэй нэгэн Франциин шажан эрхилэгшэ Жан Булье. Хархис хүсэнүүдэй һабарта орожо наһа бараһан Тевфик Мунир (Ирак), Хулиан Гримау (Испани), Али Буменджель (Алжир) гэгшэдтэ ВСМ-эй алтан медальнууд мүн лэ олгогдоһон.

Андриян Николаев Венгридэ

БУДАПЕШТ, апрелиин 28. (ТАСС). Совет космонавт Андриян Николаевай ерэһэндэ Венгриин газетэнүүд мүнөөдэр түрүүшынгээ хуудаһануудые зорюулаа. Аэродром дээрэ хани халуун угталгын болоһон тухай, Венгриин ниислэлые А. Николаевай хараһан тухай, парламентын байшанда ороходоо нүхэд Иштван Добитой болон Янош Кадартай совет айлшанай уулзаһан тухай «Непсабадшаг», «Непсава», «Мадьяр немзет» гэжэ газетэнүүд бэшэнэ.

ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Янош Пап болон бусад венгер ханинартай хамта ... Николаев Кечкемет город орохоёо мүнөөдэр гараа. Кечкеметскэ консервын комбинадта космонавт хүрэхэ, городой митингдэ хабаадалсаха.

Хани ёһоной харилсаа холбоон

АЛЖИР, апрелиин 28. (ТАСС). Советскэ «ИЛ-18» гэжэ хоёр самоледые Эр Альжери авиакомпаниин худалдажа абаха тухай, гражданска авиациин национальна кадрнуудые бэлэдхэлгэдэнь совет мэргэжэлтэдэй туһаламжа үзүүлхэ тухай советско-алжирска хэлсээндэ үсэгэлдэр Алжир городто гар табигдаа.

Хэлсээндэ гар табилгын ёһололой үедэ үгэ хэлэхэдээ, шэнэдхэн байгуулгын, ниитын хүдэлмэриин министр Ахмед Буменджель иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Энэ хэлсээн хадаа хоёр ороной хоорондохи хани харилсаа холбооной гэршэ боложо үгэнэ. «Республикын президент Ахмед Бен Беллые совет арадай болон правительствын хани халуунаар угтажа байһан үедэ энэ хэлсээн баталагдаба. Маанадта һайн һайхан сэдьхэлэй туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө Советскэ Союзда Алжирай правительствын болон бүхы арадай зүгһөө баясхалан хүргэнэб» гээд тэрэ мэдүүлээ.

Танганьикын болон Занзибарай нэгэдэмэл республикын правительство

ДАР-ЭС-САЛАМ, апрелиин 28. (ТАСС). Зүүн Африкын хоёр ороной —Танганьикын болон Занзибарай нэгэдэһэнэй һүүлээр байгуулагдаһан республикын правительствын составые Танганьикын болон Занзибарай нэгэдэмэл республикын президент Джулиус Ньерере соносхоо. Занзибарай президентын нэрэ зэргэтэй зандаа үлэһэн Абейд Каруме, республикын оборонын болон национальна албанай министрэй тушаалые даалсаха Рашиди Канава ороной вице-президентнүүд болоо. Танганьикын гадаадын хэрэгүүдэй болон оборонын министр урдань байһан Оскар Камбона гадаадын хэрэгүүдэй министрээр томилогдоо.

Занзибарай вице-президент урда тээнь байһан Абдулла Касим Ханга шэнэ правительствада шахтануудай, промышленностиин болон энергетикын министр болоо. Занзибарай правительствада гадаадын хэрэгүүдэй министрэй тушаал даажа байһан Абдуррахман Мохаммед түсэблэлгын шэнэ директорадтахи гурбан министрэй нэгэнэй тушаалда кабинедэй гэшүүн зэргэтэй байхаар томилогдоо. Нүгөө хоёр һуурииень танганьикынхид эзэлһэн байна.

Шэнэ правительствада ороһон Занзибарай түлөөлэгшэд Танганьикынхида орходоо дүрбэ дахин үсөөн байха юм.

ЙАР-ай шэнэ конституци һайшаагдаба

САНА, апрелиин 28. (ТАСС). Республикын шэнэ правительство байгуулхыень Йеменһээ ОАР-та байдаг элшэн сайд Хамуд Джайфи гэгшэдэ Йеменэй Арабуудай Республикын президент Абдалла ас-Саляль даалгаа.

Санада зүблөөнэй боложо дүүрэһэнэй һүүлээр иимэ шиидхэбэри абтаа. Ниитын элдэб организацинуудай түлөөлэгшэд, республикын политбюрогой гэшүүд, тус тус үндэһэ яһатанай вождьнор, гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад энэ зүблөөндэ хабаадаһан байгаа. Йемендэ ерээд байһан Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын президент Гамаль Абдель Насер, тэрээнтэй суг ябалсаһан хэдэн хүнүүд зүблөөн дээрэ мүн лэ байлсаа.

Тус зүблөөн тухай мэдээсэхэ зуураа, Санын радио иигэжэ дамжуулаа. Йеменэй Арабуудай Республикын шэнэ конституциие зүблөөндэ хабаадагшад һайшаагаа. Энэнь ойрын үдэрнүүдтэ толилогдохо юм. Республикын шэнэ конституци 154 статьятай, тиигээд ЙАР-ай хуули гаргалгын суглаа байгуулха гэжэ хараална.

СЭРЖЭМТЭЙХЭН СЕРАФИМА, МАНГАРТАЙХАН МАСТЕ[Р]

Мархайн аша тархай

Дуулим хабарай намжаа дулаахан үдэр Тэлэмбэ тосхоной гудамжада ябатараа тэсэжэ болохын тэнсэлгүй нэгэ иимэ ушартай дайралдашабаб.

Апрель һарын арбан табанай үглөөгүүр һэн. Ажал хүдэлмэри тээшээ тэгүүлһэн хүнүүд ами аминдаа яаралтайхан, аажам дулаахан сэлмэг үглөөнэй мандаһанда урматайхан урагша хойшоо һүндэлнэ. Эгээл энэ үедэ Тэлэмбын тоһоной заводой газаа хүн зон олон. Хэбэрынь совхозой холо ойрын гүүртэнүүдһээ һү тушаахаяа ерэгшэд, мүн үмсэһөөшье һү асарһан хүнэг һуулгатай хүгшэд, бэреэдшье бии янзатай. Байгша оной нэгэдэхи кварталда гүрэндэ һү тушаалгаяа амжалтатайгаар дүүргэһэн совхозойхид баһал оролдожо байна гэжэ урмашан бодоһоор ябатараа энэ доро хэлэхэ ушартай тохёолдошооб....

—Мастер хаана гээшэб, хэды болотор хүлеэхэ гээшэбибди,—гээд, шумууһан янзын жолоошо харахан хүбүүн гэмэрнэ.

—Мастер мангарлаа бэзэ,—гээд, хоёрдохи жолоошониинь бидонуудтай һүеэ машинаһаа буулгажа байхадаа харюусана. Иимэ хөөрэлдөөнэй боложо байха үедэ тоһоной заводой урдуурхи гүнзэгы аад, хуурай гангын эрье өөдэ улаан пальтотой тоһо лэбшэмэ, маряатай нюуртай эхэнэрые даажа ядан-ядан байгаад, наһажаал хара һамган татана, үндылгэнэ. Теэд тэрэнь мэдээгүй болотороо хатуу харые шудхажархиһандаа туламтай ороо-һон шэнги тулгагүй, һалжагад гээд лэ доошоо буляалдан һолжорхо юм.

— һэ, һанаал һэм. Серафимашье сэржэмдээ, хэрэг бүтэхэеэ болёо, дэмы хүлеэлгэн болоо,— гээд, гэнтэ тэрэниие обёоржорхиһон хүгшэн «яагаашье бузар шолмо, эшэхэгүй эхэнэр гээшэб даа» гэжэ гэмэрнэ.

Энэмнай эшэхэ нюургүй, һанаха һэшхэлгүй иихэдээ хэн эхэнэр гээшэб гэхэдэ, Тэлэмбын тоһоной заводые даагша мастер Серафима Николаевааль даа. Энэ эхэнэр тус заводто үнихэнэй эшээлэнхэй, мүн нүхэрынь Виктор Николаев гэдэг эндэ моторисын ажалтай, аргын тохёолдобол һамгантаяа адли уһан харын жороое урилдаалгажа орохо лэ. Эндэхи тоһоной завод соо эмхи гуримгүй, һалан муухай байдалтай, халтад гэбэл хүдэлмэришэдынь хаһа саг соогоо ажалдаа байхагүй, архидажа ошонхой гү, али мангарлажа унанхай байдаг. Архинша һамганай ааша тухайнь олохон хүнүүдһээ, илангаяа совхозой мэргэжэлтэд, малшадһаа, мүн һүнэй тоһолигой ходол бага байхаяа һанадаг тухайнь дуулааб.

Ажал хэрэгээ мартатараа архи балгажархидаг энэ эхэнэр эшэгүүритэ муухай зааг заршамайнгаа түлөө шүүмжэлүүлжэ, совхозой сатирын буланда түхэл дүрсэеэ зуруулһан, суглаа хураалдашье хэдэн удаа хэлэгдэһэн байха. Теэд «араатын хатар хатар бэшэ, архиншын үгэ үгэ бэшэ» гэһэндэл һанаа сэдьхэл орожо сэлмэн тэлэрдэггүй Серафима урдынхидаал мэтэ сэржэмдэһ[...]

Тоһоной заводой тон хари[...]тай нарин ажалда иимэ һэш[...] зониие эрхэ зоргоорнь табижа[...] Та, Яруунын маслопромой ди[...] нүхэр Бадмаев, мастер Сера[...]гаа мангарлуулдаг сэржэмэй[...] сэнтэйе мэдэнэгүй гээшэ гүт?

Мэдэмсээрээ, мастер Сераф[...]гаа мангар тарааһан тушаа [...] хэмжээ абаһан тухайгаа наһ[...] дуулгана бээзэт.

Мархайн аша Тархай

ТАЛААН ТУДАА ҺАА...

Гурбан процентын облигациие ажалшан түмэн олооро абадаг болонхой. Энэ облигаци хүн бүхэнэй дураар тэдэнэртэ худалдагдадаг байха юм. Гүрэн болбол бүхы болзор соо эрьесэдэ байһан урьһаламжаһаа оруулагдаһан жэлэй дунда зэргын олзын гурбан процентые шүүбэри болгон түлэдэг. Тэрэ шүүбэри түлэхын тулада шүүбэри тудуулха гол зургаан, нэгэ нэмэлтэ тиражай болзор жэл бүхэндэ гаргагдадаг байна. Урьһаламжа баригшад шүүбэриин гол тиражда хабаадалсахадаа облигацяар 40-һөө 5000 түхэриг хүрэтэр шүүжэ болохо. Нэмэлтэ тиражшье гол тираж шэнги тиимэ гуримаар түлэгдэдэг гээшэ.

Нэмэлтэ тиражда тудаһан шүүбэри нэмэлтэ тиражай гаргагдаха хүрэтэр 9 һара урид абтаһан байгаа хадань тэрэ тудаһан шүүбэринь түлэгдэхэ.

Гурбан процентын урьһаламжын облигаци 40-һөө 10000 түхэриг хүрэтэр шүүбэри абаха эрхэ олгоһдоһон тусхай талонтой байдаг юм.

Энэ урьһаламжа 1947 ондо гаргагдаа. Тэрэ гэһээр 16 жэл үнгэрбэ. Тэрэнэй шүүбэри жэлһээ жэлдэ, тиражһаа тираж хүрэтэр хододоо ургана. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, хүнүүдэй гарта байһан облигаци тираж бүхэнэй һүүлээр үсөөрнэ. Удаадахи бүхы тиражнуудтань тудагдаха шүүбэриин тоо тэрэл хэбээрээ үлэнэ. Тиимэһээ урьһаламжа баригша облигацияа удаан хадагалхадаа шүүбэридэ тудаха бүри үлэмжэ аргатай болоно.

Улаан-Үдэ городой ажалшад энэ урьһаламжаар олон томо шүүбэринүүдые абаһан байна. Байгша ондо үнгэргэгдэһэн 97—98-дахи тиражуудай наадахада хүдэлмэришэн Н. Ф. Сальников 2500 түхэриг, Л. Л. Усов, Ф. П. Гурбин гэгшэд 1000—1000, З. И. Сучатов, И. М. Ларионов, Г. Е. Бородоченко, М. Д. Гуреев гэгшэдэй облигацинуудта туд бүриин 250 түхэриг тудаһан байха юм.

Гансахан 1964 ондо үнгэргэгдэһэн хоёр тиражаар Улаан-Үдын нөөсэлгын кассанууд хамта [...] 1800 түхэригэй шүүбэри түл[...]

Мүнөө жэл энэ урьһаламж[...]ражнууд иимэ болзорнуудта [...]гагдахэ: гол тиражнууд—янв[...] 30, мартын 30, майн 30, [...] 30, сентябриин 30, ноябриин [...] нэмэлтэ тираж мүн лэ сент[...] 30-да наадагдаха.

А. ПОЛОВНИ[...]
Улаан-Үдын 301-[...]
центральна нөөсэлгын ка[...] даагш[...]

1964 оной майн 1-дэ Ула[ан-] Үдэ городто ажалшада[й] демонстраци үнгэргэхэ ту[хай]

1964 оной Майн 1-дэ Соведүүдэй талмай дээрэ ажалшадай демонстраци болохо. Үдэрэй 11 часта демонстраци эхилхэ.

Демонстрацида хабаадаха хүнүүд өөһэдынгөө предприяти, эмхи зургаан болон һуралсалай газарнуудта суглараад, демонстрацида ябаха газарнуудта үглөөнэй 10 час 30 минутада ошоод байха ёһотой.

Жагсаалда хабаадагшадай колоннонууд иимэ газарнуудта сугларха байна.

1. Гэгээрэлэй министерствын һургуулинуудай һурагшад Рабочая үйлсөөр Ранжуровай үйлсэһөө Партизанская үйлсэ хүрэтэр болон Ранжуровай үйлсөөр оперо, баледэй театр хүрэтэр жагсаха. Колоннонуудые нүхэр С. Р. Бурлаков хүтэлбэрилхэ.

2. Профессионально-техническэ һуралсалтай һургуулинуудай һурагшад Ленинэй үйлсөөр Рабочая үйлсэһөө Ербановай үйлсэ хүрэтэр жагсаха. Нүхэр П. Ф. Томин тус колоннонуудые хүтэлбэрилхэ.

3. Железнодорожно районой ажалшад районуудай хамтаруулагдаһан колоннонуудтай хамта Ленинэй үйлсөөр санитарна гэгээрэлэй байшанһаа эхилээд, Каландарашвили үйлсэ хүрэтэр, тус үйлсөөрөө Коммунистическая үйлсэ хүрэтэр жагсаха. Колоннонуудые нүхэр М. М. Могнонов хүтэлбэрилхэ.

4. Советскэ районой ажалшад өөрынгөө коллективүүдтэ сугларжа, революциин талмай дээрэхи, мүн Ленинэй үйлсөөр Каландарашвилиһаа Киров хүрэтэр жагсаһан ниитэ колоннотой нэгэдхэ. Нүхэр В. Д. Минеев колоннонуудые хүтэлбэдилхэ.

Октябрьска районой ажалшад Киров үйлсэһөө эхилжэ, Ленинэй үйлсөөр жагсана. Колоннонуудые [...] Колмыкова хүтэлбэрилхэ.

Районуудай колоннонуудта [...]лективүүдэй жагсаха һуури[...] районно комисси тогтооно.

Гэгээрэлэй министерствын [...]гуулинуудай һурагшад демо[...]циие нээжэ, удаань профтех[...]салтай һургуулинуудай һур[...] Железнодорожно, Советскэ, Окт[...]ска районуудай ажалшадай к[...]нонууд ябажа гараха.

Талмай дээгүүр колонноно[...] хүнэй рядтайгаар гараха.

Ниитэ колоннонуудай [...] газарнуудта (Соведүүдэй [...] Ленинэй, Коммунистическая, [...]дарашвили, Кировэй, Куйбы[...] Свердловэй, Д. Банзаровай, [...]ская, Рабочая, Ранжуровай, [...]новай, Кооперативная, Профсо[...] Железнодорожно, Мухина үйлс[...]тэ транспорт үглөөнэй 10 [...] ябахаяа болихо.

Соведүүдэй талмай дээрэ [...] пропусктой гү, али уряалай [...]тэй хүнүүд 10 час 30 мину[...]рэтэр Рабочая үйлсэ тээһэ [...] орохо байна. Тогтоогдоһон эн[...] һүүлээр талмай дээрэ оролго [...]дохо.

СССР-эй, РСФСР-эй, Бу[...] АССР-эй депутадууд, КПСС-эй [...]мой болон горкомой бюрогой [...] өөһэдынгөө үнэмшэлгэнүүдээр [...]май дээрэ орохо байна.

Колоннонуудай ябалгые хү[...]рилгэ, демонстрацинуудай гур[...]хилгые эмхидхэлгэ Ниитын гур[...]хиха министерствын албанай [...]гай начальник подполковник [...] Норбоевто даалгагдаа.

Городской комисс[...]

Редактор Ц. О. ОЧИРО[...]

ТАИЛАНД—ТАД ОНДОО ҮЗЭГДЭЛНҮҮДТЭЙ ОРОН

Таиланд—һайншье, муушье юумээр элбэг орон. Эртэ урда сагай, онсо өөрэ шэнжэтэй соёл культура ба байгаалиин гайхамшаг баялигууд хэдэн миллион таряашадай үгытэй ядуу байдалтай зэргэшэнэ. Таиландын ниислэл—Бангкок хото ерэһэн хүнүүдые хоёр ондоо байдал: баяшуулай зоргоороо мунанхидадаг гоё гоё отельнүүдэй, һүниин клубуудай хажуугаар үгытэйшүүлэй тулюур туйган, обор гэр байранууд набтайлдадаг. Тусхайлан томилогдоһон комиссиин мэдэрһэнэй ёһоор, үгытэйшүүлэй гэр байранууд «олониитын бэеын элүүрые аюулда оруулхаһаа гадна, хүнэй нэрэ түрые доромжолно».

Ороной 26 миллион зоной ехэнхи хубинь болохо таряашад феодальна шахуу мүлжэлгэдэ нэрбэгдэдэг байһаар. Мүнөөшье Таиландын зоной 90 процентнь газар тарялангһаа абаһан юумээрээл амидарна. Газар томо томо помещигүүдтэ, нюдарган баяшуулда, плантаторнуудта зөөри, засаг олгоно. Тиихэдэнь олонхи таряашад газарые арендээр абаад, ургасынь 70 хүрэтэр процентые помещигүүдтэ үгэдэг, тэдэнэй мэдэл доро зобожо, тулижа байдаг юм. Эгээн «аятай» провинцинуудай нэгэн болохо Зүүн Урдахи Чаченсао гэжэ провинциин Хиаман волостиин ехэнхи таряашад үмсэдөө 3—5 рай (16 рай—1 га) газартай байжа, таряашанай улаан сурба бүлые тэжээхын тула помещик эхэнэр Салиһаа тус буридөө 20—25 рай газар арендовална. Таряашадай абаһан ургасын 80 процент хүрэтэрхинь газарай арендын түлбэри гү, али бариагаар буталуулдаг машинын хүлэһэн боложо, помещигэй амбаарта ородог юм. Энээнэй һүүлдэ үлэһэн бариагарынь 5—6 һарын лэ хүгасаада хүрөөд, тэрээнэйнгээ дууһахада, помещик эзэнэрые гуйжа, урьһа зээлеэр абаха баатай болодог.

һүүлэй жэлнүүдтэ таряашадай үгыржэ, зөөриһөө хахасалга ехээр түргэдэнэ. Газараа алдажа, ямаршье эрхэгүй арендаторнууд болоһон таряашадтай районуудай тоо улам олошорно. Үгытэй ядуу байдал, хүндэ хүшэр хүдэлмэри, муу муухай байра Таиландын таряашаниие сагһаань урид хүгшэрүүлнэ. Эндэхи таряашад дунда зэргээр 40 хүрэдэг байна. Таряашадай олооро үгырһэн хооһоролго барлагшалжа ябагшадай, байрагүйшүүлэй тоое улам олошоруулна. Зайгуул, гуйраншад хото городуудай гудамжануудаар дүүрэн дэлхэнэ. Хура бороогой һүүлээр ургаһан мөөгэ-һархяаг шэнги яярхан балгааһан гэрнүүд — үгытэйшүүлэй байрладаг газарнууд — хото городуудай захада олоор бодоно.

Таряашадай хооһорон гуйраншалхын хажуугаар помещигүүдэй гарта байһан газарай талмай улам нэмэнэ. Хуулита мэдээнэй ёһоор, помещигүүд болон нюдаргашуул эдлүүриин газарай 3/5 хубиие эзэлдэг байна. Патумгани провинцидахи 40 помещик 5—20 мянган рай участогуудтай. Самутпракон провинциин Самсен гэжэ помещик 60 мянган рай бариагар таридаг газартай байхадань, 20 мянган таряашадай бүлэнэр баһал тэды зэргын газартай.

Хэдэн зуун жэлэй туршада далайн саанахи колонизаторнуудай дарлалта доро байһан Зүүн Урдахи Азиин оронуудтай Таиландые жэшэбэл, империалис гүрэнүүдэй хоорондын зүрилдөөнһөө уламжалан, национальна бэеэ даанги байдалаа үлөөһэн нэрэтэй аад, хүгжэнги капиталис оронуудые хүдөө ажахын түүхэй эдээр хангаха хабсаралта болоһон байха юм.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай урда тээ Таиландда англичанууд зоргоороо эзэрхэжэ байһан. Тэдэнэр арад зониие, байгаалиин баялигые дээрмэдэн, бариагар ба тик худалдаха, сагаан туулга, нефть болон бусад ашагта малтамалнуудые малтан абаха хэрэгые гартаа оруулаад, яаха аргагүй ехээр баяжана. Гэбэшье һүүлэй жэлнүүдтэ англичанууд хашагдажа, ороной олзоборитой үйлэдбэриин һалбаринуудые американецүүд һабартаа оруулжа эхилэнхэй. «Дженерал моторс», «Дженерал Электрик», «Форд» болон бусад американска мэдээжэ 30 компани орон доторнь өөһэдын филиалнуудые нээгээ. Американ энгэй капиталай ехэнхи хубинь нефть, нефтьпродуктнуудые худалдаха транспортын, банкын хэрэгүүдтэ зорюулагдана. Империалис монополинууд нюуса нөөсэгүй колониальна мүлжэлгын арга хэрэглэнэ. Жэшээнь, Англо-Американ нефтяной монополинуудай эзэд өөһэдынгөө оронуудай правительствануудай туһаламжаар Таиландда хохидолтой гэрээ бэшэг баадхаад, нефть болбосоруулдаг промышленностииень усадхан, нефть худалдаха ба өөһэдын нефтяной компанинуудые байгуулха Таиландын правительствын эрхые хаһаһан байха юм.

«Шелл», «Стандарт вакуум ойл», «Калтекс» компанинууд Таиландын нефть худалдадаг дэлгүүрэй эзэд болоод, нефтьпродуктнуудта айхабтар ехэ сэн тогтооно. Бангкогто долоон хоног бүри хэблэгдэдэг «Питупум» газетын бэшэһэнэй ёһоор, эдэ компанинууд жэл бүхэндэ 500 миллион бат (20—1 доллар) сэнтэй нефтьпродукт Таиландда асаржа худалдаад, 1800 миллион бат гэхэ гү, али 4 дахин ехэ мүнгэ олзоборилно.

США-гай баалалтаар эзэрхэг түримхэй СЕАТО гэдэг блогто Таиландын хамжаһан ушар ороной сэрэгэй гаргашые хэтэрхэй ехээр дээшэлүүлжэ, гүрэнэйнь бүхы гаргашын 40—60 процент болгоо. Помещигүүдэй ба капиталистнуудай тала баридаг правительство энэ ехэ гаргашаяа бүтүүлхын тула алба налог нэмээнэ, элдэб урьһаламжын саарһануудые гаргана, мүнгэнэй үнэ унагаана. Энэнь хадаа,— гэжэ «Бангкогой худалдаа наймаанай палатын справочнигай» тэмдэглэһэнэй ёһоор,—арад зоной үгырэн хооһоролгые, үсөөхэн баяшуулай гарта ороной баялигай сугларха ябадалые түргэдхэнэ.

Таиландын үргэн арад зоной дунда дураа гутаха ябадал хүсэлдэн, дарлалта мүлжэлгэдэ, үгытэй ядуу байдалда эсэргүүсэһэн тэмсэл улам хурсадана. Энэ тэмсэлдэ Таиландын хүдэлмэришэд, эгээ олон тоото, хуби заяагүй зон—таряашад, дундуур буржуази хабаадалсана. Империализмда, феодализмда эсэргүү тэмсэлэй хурсадалгые болюулхын тула ороной засаг баригшад политическэ хюдалгын политика бэелүүлнэ. һэжэг түрүүлһэн зон, хэншье һаа, түрмэдэ хаагдажа, шанга мүшхэбэри, мүрдэлгэдэ оруулагдана. Хэдэн олон патриодууд коммунис үзэлтэй ябуулга хэнэ гэжэ гэмнэгдэн, ямаршье мүрдэлгэгүйгөөр, сүүдэй шиидхэбэригүйгөөр саазалагдана.

Гэхэ зуура, ямаршье хэһээлтэ, тамалалга Таиландын патриодуудай зоригые хухалжа шадаагүй. Американ империализмын түримхэйлгые усадхаха, СЕАТО-һоо гараха, национальна бэеэ даанхай байдал бэхижүүлхэ, дэлхэйн бүхы оронуудтай хани барисаагаа батадхаха зорилготой патриотическа хүдэлөөн Таиландын компартиин ЦК-гай уряагаар орон доторнь нюусаар дэлгэрэн бадаржа байна.

Ю. Гаврилов

(ТАСС).

гор. Улан-Удэ типография управления по печати при Сов[ете] Министров Бурятской АССР

Зак. № 385